

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana

T: 01 478 80 00
F: 01 478 81 39
E: gp.mzi@gov.si
www.mzi.gov.si

Številka: 007-236/2022/56
Ljubljana, 31. 8. 2022
EVA 2022-2430-0049
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o oskrbi s plini – novo gradivo št. 1

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela:

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o oskrbi s plini (EVA 2022-2430-0049) in ga pošilja v Državni zbor Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po nujnem zakonodajnem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o oskrbi s plini (EVA 2022-2430-0049)

Prejemniki:

Državni zbor Republike Slovenije
Vsa ministrstva
Služba Vlade RS za zakonodajo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

V skladu s 143. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21) Vlada Republike Slovenije predlaga, da se predlog zakona obravnava po nujnem postopku, saj gre za spremembe in dopolnitve Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21), ki so nujne zato, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države zaradi spremenjenih pogojev poslovanja plinskega gospodarstva in predvsem zaradi povečanih tveganj v dobavni verigi zemeljskega plina. S predlogom zakona se rešuje situacija,

ko odjemalec nenadoma ostane brez dobavitelja, oziroma ne utegne zamenjati dobavitelja do izpisa le tega iz bilančne sheme. Za takšne primere je smiselno, da se pri oskrbi s plinom uvede začasen servis oskrbe odjemalca, dokler ne pridobi novega dobavitelja, t.i. »nadomestno oskrbo«. Uvaja se tudi »osnovna oskrba« pri vseh dobaviteljih, ki bodo obvezno zagotavljali vsaj neko minimalno ponudbo za odjemno mesto z letno porabo plina do 100.000 kWh in za odjemna mesta, preko katerih se posredno s toploto oskrbujejo gospodinjstva iz skupne kotlovnice v njegovi lasti ali solastnini. Odgovornost ponudnikov plina je, da zagotavljajo plin (in s tem tudi ponudbo) tem odjemalcem.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- mag. Bojan Kumer, minister,
- mag. Tina Seršen, državna sekretarka,
- mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo,
- mag. Silvo Škornik, vodja Sektorja za oskrbo z energijo,
- Jurij Vertačnik, sekretar, Sektor za oskrbo z energijo,
- Vesna Gajšek, podsekretarka, Sektor za pravne in mednarodne energetske zadeve.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- mag. Bojan Kumer, minister,
- mag. Tina Seršen, državna sekretarka,
- mag. Alenka Bratušek, državna sekretarka,
- mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo,
- mag. Silvo Škornik, vodja Sektorja za oskrbo z energijo,
- Jurij Vertačnik, sekretar, Sektor za oskrbo z energijo,
- Vesna Gajšek, podsekretarka, Sektor za pravne in mednarodne energetske zadeve.

5. Kratek povzetek gradiva:

Zaradi spremenjenih pogojev poslovanja plinskega gospodarstva in predvsem zaradi povečanih tveganj v dobavni verigi zemeljskega plina je Ministrstvo za infrastrukturo pripravilo predlog dopolnitve zakona o oskrbi s plini.

Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o plinih poleg dopolnitve nekaterih pojmov, določa:

- nadomestno oskrbo s plinom, ki je namenjena nadomestitvi dobavitelja za primer, ko odjemalec nenadoma ostane brez dobavitelja o le ta, npr. zaradi stečaja, ne izpolnjuje več pogojev za članstvo v bilančni shemi,
- osnovno oskrbo s plinom, ki je namenjena prostovoljni izbiri odjemalca osnovne oskrbe za obvezno ponudbo dobavitelja, kar bi lahko bilo nujno v primeru, ko odjemalec ali bodoči odjemalec sicer ne uspe pridobiti ponudbe plina,
- prenos pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo.

NOVO GRADIVO ŠT. 1: Vladno gradivo je bilo dopolnjeno:

1. na podlagi pripomb GSV v točki 3, točki 4 in točki 5 vladnega gradiva;
2. na podlagi pripomb SVZ dopolnjeno/popravljeno vladno gradivo v točki 1 (navedba polnega naslova uredbe), 2.3.a in 2.3.b (predstavitev predlaganih rešitev in način reševanja) , v točki 5 (navedba držav), ter v naslednjih členih: 3., 4. 6., 8., 10. in 13. členu;
3. dodan je nov 5. člen, ki spreminja 83. člen ZOP (izravnavo odstopanj).

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
----	--	----

b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	61.143	82.250	83.570
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:

Predlog zakona ima posledice, in sicer je zaradi prenosa pristojnosti in nalog pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo potrebno zagotoviti 2 zaposlitvi za opravljanje teh nalog. Predvidene so dodatne zaposlitve, in sicer za 2 delovni mesti za nedoločen čas z nazivi sekretar in podsekretar. Predviden datum zaposlitve je 1. marec 2023. Upoštevani sta zaposlitvi od 1. marca 2023 dalje (9 mesecev) za dva delovna mesta glede na spodnji predlog. V oceni so upoštevani stroški delodajalca s prispevkom in povračili stroškov dela (regres za prehrano, prevoz na delo in z dela, regres za letni dopusta in premija za KDPZ).

V proračunskem letu 2023 bi tako po oceni potrebovali skupaj 61.143 EUR, v proračunskem letu 2024 za 12 mesecev 82.250 EUR. Stroški dela bi se povečali na proračunski postavki PP 130054 - Plače s področja energetike, NRP: 2111-11-0088, kar bo upoštevano v okviru priprave proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Predlog zakona je bil poslan v usklajevanje 9. 6. 2022 ZOS, SOS in ZMOS.

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

Gradivo je bilo objavljeno na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo, Portalu Energetika in na e-demokraciji.

Datum objave: 8. 6. 2022

Javna obravnava je trajala do 23. 6. 2022.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

mag. Bojan Kumer
MINISTER

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OSKRBI S PLINI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Veljavni Zakon o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21, v nadaljnjem besedilu: ZOP) je bil sprejet 15. 12. 2021 in je začel veljati 12. 1. 2022. Glede na trenutne razmere se je izkazala potreba po ureditvi:

- nadomestne oskrbe s plinom, ki je namenjena nadomestitvi dobavitelja za primer, ko odjemalec nenadoma ostane brez dobavitelja npr. zaradi stečaja, ne izpolnjuje več pogojev za članstvo v bilančni shemi,
- osnovne oskrbe s plinom, ki je namenjena prostovoljni izbiri odjemalca za obvezno ponudbo dobavitelja, kar bi lahko bilo nujno v primeru, ko odjemalec ali bodoči odjemalec sicer ne uspe pridobiti ponudbe plina in
- prenos pristojnega organa iz Uredbe (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L št. 280 z dne 28. 10. 2017, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2017/1938/EU) iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo.

Zaradi spremenjenih pogojev poslovanja plinskega gospodarstva in predvsem zaradi povečanih tveganj v dobavni verigi zemeljskega plina je Ministrstvo za infrastrukturo pripravilo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o oskrbi s plini.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilj predloga zakona je urediti situacije, ko odjemalec nenadoma ostane brez dobavitelja, oziroma ne utegne zamenjati dobavitelja do izpisa le tega iz bilančne sheme. Za takšne primere je smiselno, da se pri oskrbi s plinom uvede začasen servis oskrbe odjemalca, dokler ne pridobi novega dobavitelja, t.i. »nadomestno oskrbo«. Uvaja se tudi »osnovna oskrba« pri vseh dobaviteljih, ki bodo obvezno zagotavljali vsaj neko minimalno ponudbo za odjemno mesto z letno porabo plina do 100.000 kWh in za odjemna mesta, preko katerih se posredno s toploto oskrbujejo gospodinjstva iz skupne kotlovnice v njihovi lasti ali solastnini. Odgovornost ponudnikov plina je, da zagotavljajo plin (in s tem tudi ponudbo) tem odjemalcem. Zaradi lažjega procesa odločanja je cilj zakona imenovanje ministrstva, pristojnega za energijo kot pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU.

2.2 Načela zakona

S predlaganim zakonom se ne posega v že obstoječa temeljna načela zdaj veljavnega zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Pojmi

Spreminja se pojem »gospodinjiski odjemalec«: pomeni odjemalca, ki kupuje plin za lastno rabo v gospodinjstvu, kar izključuje rabo za opravljanje trgovskih ali poklicnih dejavnosti, in katerega predvidena povprečna letna poraba ne presega 100.000 kWh;

Dodata se dva nova pojma, in sicer:

- »odjemalec osnovne oskrbe«: pomeni gospodinjiskega odjemalca, malega poslovnega odjemalca in skupnega gospodinjiskega odjemalca, ki je priključen na distribucijski sistem zemeljskega plina,
- »skupni gospodinjiski odjemalec«: pomeni končnega odjemalca, ki kupuje plin za oskrbo gospodinjstev preko posameznih in skupnih delov večstanovanjskih stavb s toploto preko skupne kurilne naprave v lasti ali solasti teh gospodinjstev. Za potrebe te določbe se za končnega odjemalca ne šteje ponudnik daljinskega ogrevanja.

Nadomestna oskrba s plinom (upravičenci so odjemalci osnovne oskrbe)

- Če dobavitelj preneha poslovati oziroma bi bil v kratkem času izključen iz bilančne sheme, se uvede nadomestna oskrba, namenjena avtomatskemu prehodu odjemalca na distribucijskem sistemu od obstoječega dobavitelja, ki ne sme več opravljati naloge dobavitelja, na dobavitelja nadomestne oskrbe.
- Agencija za energijo določi enega ali več dobaviteljev nadomestne oskrbe, ki ga (jih) objavi na svoji spletni strani po posameznem distribucijskem sistemu. Zaradi avtomatskega prehoda je potrebno določiti prilagojene splošne dobavne pogoje za nadomestno oskrbo in veljavnost take pogodbe o dobavi, ki pa jo lahko odjemalec kadarkoli prekine.
- Odjemalec nadomestne oskrbe najpozneje v dveh mesecih od začetka izvajanja nadomestne oskrbe sklene pogodbo o dobavi z novim dobaviteljem in o tem obvesti dobavitelja, ki mu nudi nadomestno oskrbo. Odjemalec lahko kadarkoli odpove pogodbo o nadomestni oskrbi.
- Cena plina za nadomestno oskrbo je lahko višja od tržne cene za dobavo plina primerljivemu odjemalcu, ne sme pa presegati mejne nakupne cene plina na izravnalnem trgu, ki jo objavi operater prenosnega sistema, povečane za 25 %.

Osnovna oskrba s plinom (upravičeni so odjemalci osnovne oskrbe)

- Zagotavljajo jo vsi dobavitelji za odjemalce osnovne oskrbe, ki nimajo ali ne morejo pridobiti dobavitelja plina.
- Skladno s še vedno tržnimi pogoji je določitev cene za osnovno oskrbo prosta, razen zgornje meje, ki se določi pri primerljivi tržni ceni plina za podobnega novega odjemalca, povečani za največ 20 EUR/MWh.

Enoten informacijski sistem

- operater prenosnega sistema vzpostavi, upravlja in vzdržuje enoten informacijski sistem, ki bo namenjen izmenjavi podatkov na trgu s plinom med operaterji sistemov in dobavitelji plina.
- poleg podatkov o odjemnih mestih potrebnih za uspešno menjavo dobavitelja mora vsebovati tudi podatke po odjemnih mestih potrebne za zagotavljanje zanesljive oskrbe s plinom, predvsem s podatki potrebnimi za obvladovanje morebitne krize.
- dostop morajo imeti tudi operaterji distribucijskih sistemov in dobavitelji za upravljanje s podatki njihovih odjemalcev.

Prenos pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU

Do sedaj je bila kot pristojni organ imenovana Agencija za energijo, s spremembo člena pa se imenovanje prenese na ministrstvo, pristojno za energijo. Agencija za energijo pa lahko, skladno z uredbo, še vedno izvaja določene naloge iz področja zanesljive oskrbe s plinom, vključno z vključenostjo v delo krizne skupine in predhodne procese pri zagotavljanju zanesljivosti oskrbe s plinom.

Nadomestilo za zmanjšani odjem plina zaradi neprostovoljnih ukrepov (krizni plin)

Člen spreminja dosedanji izraz »škoda«, ki se lahko razume tudi kot odškodnina v »stroške prehoda na uporabo nadomestnih tehnologij, ki za obratovanje uporabljajo alternativne energente oziroma druge vire energije«.

Ugotovljeno je bilo, da zaradi uporabe izraza »škoda« ni mogoče določiti nadomestila z enotno metodologijo. Z metodologijo se lahko določi nadomestilo ob neprostovoljnem zmanjšanju ali prekinitvi odjema plina za različne skupine odjemalcev le tako, da se ugotovi s katero tehnologijo in alternativnimi energenti bi skupina odjemalcev lahko nadomestila uporabo zemeljskega plina. Zato se predlaga, da nadomestilo temelji na določitvi stroškov, ki bi lahko nastali končnemu odjemalcu ob prehodu na uporabo nadomestnih tehnologij, ki za obratovanje uporabljajo alternativne energente oziroma vire energije.

Ureditev obravnave sistemskih razlik

Sistemske razlike, ki so posledica merilnih negotovosti, so ugotovljeni primanjkljaj ali višek plina, ki so posledica izvajanja storitve prenosa plina, ki jo izvaja operater prenosnega sistema za potrebe uporabnikov sistema. Sistemske razlike nastanejo zaradi merilne negotovosti vgrajene merilne opreme na vstopnih in izstopnih točkah, kjer je ta negotovost znotraj dovoljenih toleranc merilne opreme in je odvisna od: velikosti pretoka znotraj obratovalnega območja merilne naprave, obratovalnega tlaka, obratovalne temperature, sestave plina za volumetrične pretvorbe in določanje količin prenesenega plina. Količine sistemskih razlik, ki so posledica merilnih negotovosti, na katere operater prenosnega sistema ne more vplivati, so z vidika komercialne obravnave popravek izmerjenih količin za uporabnike prenosnega sistema na vstopnih in izstopnih točkah prenosnega sistema. Nosilci bilančnih skupin kot dobavitelji plina na prenosnem sistemu izvajajo preko postopka napovedi na vstopnih točkah predajo količin plina v prenosni sistem in/ali na izstopnih točkah prevzamejo količine iz prenosnega sistema. Tako na vstopnih kot na izstopnih točkah so predane oziroma prevzete količine merjene in alocirane dobavitelju, to je nosilcu bilančne skupine.

Zaradi volatilnih razmer na trgu plina predstavljajo sistemske razlike vse večji strošek operaterja prenosnega sistema v njegovih skupnih stroških, kar bo bistveno vplivalo na primanjkljaj v njegovem regulativnem okviru. Z namenom razmejitev vpliva sistemskih razlik, ki nastanejo zaradi prenosa plina za uporabnike sistema oziroma nosilce bilančnih skupin, na delovanje in poslovanje operaterja prenosnega sistema, preprečitve ustvarjanja dodatnega primanjkljaja omrežnin, ki se sistemsko upošteva v okviru naslednjih regulativnih obdobj in s tem uporabnikom sistema, ki niso povzročitelji sistemskih razlik relevantnega obdobja, in z namenom obvladovanja posledic nepričakovanih okoliščin, ki jih predstavljajo negotove razmere, povezane s količinami kot tudi cenami energentov, se s predlaganim členom, ki dopolnjuje tretji odstavek 83. člena Zakona o oskrbi s plini, ureja obravnavo sistemskih razlik, ki so posledica merilnih negotovosti, v izračunu količin dnevnega odstopanja, in sicer s prilagoditvijo mesečnega obračuna za izravnavo odstopanj.

Rešitev je skladna z Uredbo Komisije (EU) št. 312/2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih omrežjih, ki opredeljuje možnost ustrezne prilagoditve izračuna količin dnevnega odstopanja, ter bo omogočila, da bodo povzročeni stroški na prenosnem sistemu poravnani s strani tistih, ki jih dejansko povzročijo, in v obdobju, ko nastanejo in ne s strani prihodnjih uporabnikov prenosnega sistema. Podrobnejša pravila o izravnavi odstopanj bo določil operater prenosnega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih, kot to že sedaj določa osmi odstavek 83. člena Zakona o oskrbi s plini.

b) Način reševanja:

Bistvene vsebine, ki se bodo urejale s predlaganim zakonom, se bodo reševale na naslednje načine:

- nadomestna oskrba s plinom, ki je namenjena nadomestitvi dobavitelja za primer, ko odjemalec nenadoma ostane brez dobavitelja o le ta, npr. zaradi stečaja, ne izpolnjuje več pogojev za članstvo v bilančni shemi,
- osnovna oskrba s plinom, ki je namenjena prostovoljni izbiri odjemalca osnovne oskrbe za obvezno ponudbo dobavitelja, kar bi lahko bilo nujno v primeru, ko odjemalec ali bodoči odjemalec sicer ne uspe pridobiti ponudbe plina,
- prenos pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo,
- enoten informacijski sistem, ki bo namenjen izmenjavi podatkov na trgu s plinom med operaterji sistemov in dobavitelji plina,
- nadomestilo za zmanjšani odjem plina zaradi neprostovoljnih ukrepov (krizni plin), ki temelji na določitvi stroškov, ki bi lahko nastali končnemu odjemalcu ob prehodu na uporabo nadomestnih tehnologij, ki za obratovanje uporabljajo alternativne energente oziroma vire energije.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom in z pravnim redom Evropske unije.

č) Usklajenost predloga zakona:

Usklajevanje predloga zakona je potekalo v okviru javne obravnave, in sicer je bil predlog zakona objavljen dne 9. 6. 2022 na e-demokraciji in Portalu Energetika. Predlog zakona je bil posebej poslan Skupnosti občin Slovenije, Združenju občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Zvezi potrošnikov Slovenije, Energetski zbornici Slovenije, Agenciji za energijo, podjetju Plinovodi d.o.o. in GZS – Zbornici za poslovanje z nepremičninami.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima posledice, in sicer je zaradi prenosa pristojnosti in nalog pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo potrebno zagotoviti 2 zaposlitvi za opravljanje teh nalog. Predvidene so dodatne zaposlitve, in sicer za 2 delovni mesti za nedoločen čas z nazivi sekretar in podsekretar. Predviden datum zaposlitve je 1. marec 2023. Upoštevani sta zaposlitvi od 1. marca 2023 dalje (9 mesecev) za dve delovni mesti glede na spodnji predlog. V oceni so upoštevani stroški delodajalca s prispevkom in povračili stroškov dela (regres za prehrano, prevoz na delo in z dela, regres za letni dopusta in premija za KDPZ).

Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

V proračunskem letu 2023 bi tako po oceni potrebovali skupaj 61.143 EUR, v proračunskem letu 2024 za 12 mesecev 82.250 EUR. Stroški dela bi se povečali na proračunski postavki PP 130054 - Plače s področja energetike, NRP: 2111-11-0088.

Sredstva bodo zagotovljena s spremembo proračuna za leto 2023 in v okviru državnega proračuna za leto 2024 pri proračunskemu uporabniku Ministrstva za infrastrukturo.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je usklajen s pravnim redom EU.

Nadomestna oskrba

Avstrija

Na posameznem tržnem območju se dobavitelja nadomestne oskrbe določi z žrebom. Prehod na zasilno oskrbo poteka na osnovi posredovanja podatkov operaterja za menjavo dobavitelja. Novi dobavitelj mora dodeljene odjemalce oskrbovati po razumnih cenah. Odjemalec lahko prekine pogodbo z odpovednim rokom 2 dveh tednov, dobavitelj pa 8 tednov.

Slovaška

Regulatorna agencija določi dobavitelja nadomestne oskrbe. Določen je največji dobavitelj (55% trga), ki je v državni lasti. Nadomestna oskrba se vključi avtomatsko za odjemalce dobavitelja, ki je izgubil sposobnost dobave in je določena za obdobje treh mesecev, ko bi si naj odjemalec našel novega dobavitelja. Ker je situacija sedaj bolj kritična, lahko odjemalec ostane, vendar na osnovi nove pogodbe.

Češka

Dobavitelj nadomestne oskrbe je eden za posamezno distribucijsko območje in je določen z zakonom. Čas nadomestne oskrbe je največ 6 mesecev z namenom, da si odjemalec poišče primerne dobavitelja.

Osnovna oskrba

Nekatere države članice še imajo določeno obliko regulirane cene plina za odjemalce z nizko letno porabo plina (npr. Slovaška), druge države pa imajo predvideno t.i. osnovno oskrbo kot tisto nujno ponudbo dobavitelja, da zagotavlja plin odjemalcem (npr. Avstrija). Nekatere države nimajo določene osnovne oskrbe s plinom.

Z uvedbo osnovne oskrbe pravzaprav reguliramo nujnost ponudbe na način, da je pod ceno, ki je določena za osnovno oskrbo, omogočeno delovanje plinskega trga na tem segmentu.

Pristojni organ iz Uredbe 2017/1938/EU

Uredba predvideva, da države članice določijo pristojni organ ki ima pomembno vlogo pri pripravi načrtov za zanesljivo oskrbo in komunikacijo ter odločanje v primeru zaostrenih razmer pri oskrbi s plinom. Država članica lahko kot pristojni organ določi ali ministrstvo ali nacionalno regulatorno agencijo. Slovenija se je leta 2014 v okviru sprejetega energetskega zakona EZ-1 odločila, da imenuje Agencijo za energijo kot pristojni organ. Med državami članicami EU je trenutno tako določenih šest nacionalnih regulatornih organov: Irska, Danska, Finska, Švedska, Ciper, Malta. Ostale države imajo trenutno kot pristojni organ določeno ministrstvo pristojno za energijo.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ima posledice, in sicer je zaradi prenosa pristojnosti in nalog pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo, potrebno zagotoviti 2 zaposlitvi za opravljanje teh nalog. Predvideni sta dodatni zaposlitvi, in sicer za 2 delovni mesti za nedoločen čas z nazivoma sekretar in podsekretar. Predviden datum zaposlitve je 1. marec 2023. Upoštevani sta zaposlitvi od 1. marca 2023 dalje (9 mesecev) za 2 delovni mesti glede na spodnji predlog. V oceni so upoštevani stroški delodajalca s prispevkom in povračili stroškov dela (regres za prehrano, prevoz na delo in z dela, regres za letni dopusta in premija za KDPZ). V proračunskem letu 2023 bi tako po oceni potrebovali skupaj 61.143 EUR, v proračunskem letu 2024 za 12 mesecev 82.250 EUR. Stroški dela bi se povečali na proračunski postavki PP 130054 - Plače s področja energetike, NRP: 2111-11-0088, kar bo upoštevano v okviru priprave proračuna.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima neposrednih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona nima neposrednih posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog zakona sicer nima neposrednih posledic na gospodarskem področju.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona nima neposrednih posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima neposrednih posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo objavljen in predstavljen na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Ministrstvo za infrastrukturo bo spremljalo izvajanje.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Zaradi prenosa pristojnosti in nalog pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo, je potrebno zagotoviti 2 zaposlitvi za opravljanje teh nalog.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na e-demokraciji in na Portalu Energetika od 8. 6. 2022 do 23. 6. 2022. V fazi javne obravnave smo prejeli pripombe 15 različnih mnenjedajalcev. Pripombe so nam poslali Zveza potrošnikov Slovenije, Plinovodi d.o.o., Holding Slovenske elektrarne d.o.o., Petrol d.d., Plinarna Maribor d.o.o., Energetika Celje d.o.o., Prvo plinarsko društvo d.o.o., Geoplin d.o.o., Javno podjetje Energetika Ljubljana d.o.o, Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje upravnikov nepremičnin), Agencija za energijo, Adriaplin d.o.o., Elektro Maribor Energija plus, podjetje za trženje energije in storitev, d.o.o., SDH d.d. in GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, d.o.o.

V večji meri so se pripombe nanašale na obveznosti dobaviteljev, na oblikovanje cen za nadomestno in osnovno oskrbo, na sankcije (predlogi za uvedbo sankcij za prekrške), prav tako pa je bilo nekaj predlogov za spremembo členov, ki se jih s tem predlogom zakona ne odpira in jih kot take nismo mogli upoštevati.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBU, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oz. pravne osebe.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- mag. Bojan Kumer, minister,
- mag. Tina Seršen, državna sekretarka,
- mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo,
- mag. Silvo Škornik, vodja Sektorja za oskrbo z energijo,
- Jurij Vertačnik, sekretar, Sektor za oskrbo z energijo,
- Vesna Gajšek, podsekretarka, Sektor za pravne in mednarodne energetske zadeve.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21) se v 3. členu 12. točka spremeni tako, da se glasi: »12. »gospodinjski odjemalec« pomeni odjemalca, ki kupuje plin za lastno rabo v gospodinjstvu, kar izključuje rabo za opravljanje trgovskih ali poklicnih dejavnosti, in katerega predvidena povprečna letna poraba ne presega 100.000 kWh;«.

Za 31. točko se doda nova 31.a točka, ki se glasi:

»31.a »odjemalec osnovne oskrbe« pomeni gospodinjskega odjemalca, malega poslovnega odjemalca in skupnega gospodinjskega odjemalca, ki je priključen na distribucijski sistem zemeljskega plina;«.

Za 64. točko se doda nova 64.a točka, ki se glasi:

»64.a »skupni gospodinjski odjemalec« pomeni končnega odjemalca, ki kupuje plin za lastno rabo za namen oskrbe gospodinjstev s toploto preko posameznih in skupnih delov večstanovanjskih stavb preko skupne kurilne naprave v lasti ali solasti teh gospodinjstev. Za potrebe te določbe se za končnega odjemalca ne šteje ponudnik daljinskega ogrevanja;«.

2. člen

V 14. členu se v drugem odstavku 7. točka spremeni tako, da se glasi:

»7. pravici do nujne oskrbe iz 18. člena tega zakona ali nadomestne oskrbe s plinom iz 18.a člena tega zakona.«.

3. člen

Za 18. členom se doda nov 18.a člen, ki se glasi:

»18.a člen (nadomestna oskrba s plinom)

(1) Nadomestna oskrba je oskrba s plinom, do katere so upravičeni gospodinjski odjemalec, mali poslovni odjemalec, skupni gospodinjski odjemalec, ki so priključeni na distribucijski sistem zemeljskega plina, če jim preneha veljavnost pogodbe o dobavi plina zaradi ukrepov, ki so posledica insolventnosti ali nelikvidnosti dobavitelja, ali če iz drugega razloga dobavitelj izgubi status člana bilančne sheme, pri čemer mora o tem dejstvu nosilec bilančne skupine obvestiti operaterja prenosnega sistema. Za drugi razlog se šteje izbris člana bilančne sheme iz sodnega registra, izdaja prepovedi opravljanja dejavnosti članu bilančne sheme, izdaja inšpekcijske odločbe, s katero se članu bilančne sheme onemogoči delovanje na trgu s plinom, sporazumna razveza ali odstop od bilančne pogodbe oziroma pogodbe o izravnavi.

(2) Operater distribucijskega sistema na podlagi obvestila operaterja prenosnega sistema o predvidenem datumu prenehanja statusa člana bilančne sheme dobavitelja vse končne odjemalce tega dobavitelja na distribucijskem sistemu obvesti o prenehanju veljavnosti pogodbe o dobavi in datumu začetka izvajanja nadomestne oskrbe, če do prenehanja veljavnosti obstoječe pogodbe o dobavi plina ne zamenjajo dobavitelja. Dobavitelj v primeru nameravanega prenehanja statusa člana bilančne sheme o svoji nameri obvesti operaterje sistema, svoje končne odjemalce in agencijo najpozneje tri mesece pred nameravanim prenehanjem statusa člana bilančne sheme.

(3) Operater distribucijskega sistema za odjemalce iz prvega odstavka tega člena nemudoma, ko dosedanjemu dobavitelju preneha status člana v bilančni shemi, brez prestopnih rokov zagotovi dobavitelja nadomestne oskrbe, o čemer nemudoma seznani tudi dobavitelja nadomestne oskrbe. S

tem se šteje, da je sklenjena pogodba o nadomestni oskrbi s plinom, ki jo lahko odjemalec iz prvega odstavka tega člena kadar koli odpove. Pogoji za menjavo dobavitelja je pridobitev števnega stanja plinomera. Zamenjava dobavitelja se za odjemna mesta, ki niso dnevno merjena, lahko izvede tudi na podlagi fotografije plinomera, ki jo odjemalec iz prvega odstavka tega člena pošlje operaterju distribucijskega sistema. Če pridobitev stanja plinomera ni mogoča, se ta oceni v skladu z metodologijo, ki ureja prognoziranje ne dnevno merjenih prevzemov uporabnikov omrežja zemeljskega plina, sprejeto na podlagi 42. člena Uredbe Komisije (EU) št. 312/2014 z dne 26. marca 2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih omrežjih (UL L št. 91 z dne 27. 3. 2014, str. 15).

(4) Odjemalec iz prvega odstavka tega člena najpozneje v dveh mesecih od začetka izvajanja nadomestne oskrbe sklene pogodbo o dobavi z novim dobaviteljem in o tem obvesti dobavitelja, ki mu nudi nadomestno oskrbo.

(5) Agencija določi najmanj enega dobavitelja nadomestne oskrbe za obdobje najmanj enega leta. Kriteriji, ki jih agencija upošteva pri določitvi dobavitelja nadomestne oskrbe, so najmanj: delež na maloprodajnem trgu, prodaja plina upravičenim odjemalcem za nadomestno oskrbo in prodaja plina tem odjemalcem na območju več distribucijskih sistemov. Agencija na svoji spletni strani objavi dobavitelje nadomestne oskrbe po posameznem distribucijskem sistemu.

(6) Dobavitelj nadomestne oskrbe določi način izračuna cene plina za nadomestno oskrbo za posamezno skupino odjemalcev iz prvega odstavka tega člena in ga sporoči agenciji. Ceno plina za nadomestno oskrbo določi dobavitelj nadomestne oskrbe in jo objavi najmanj na svoji spletni strani ter obvesti agencijo. Cena plina za nadomestno oskrbo je lahko višja od tržne cene za dobavo plina primerljivemu odjemalcu, ne sme pa presegati mejne nakupne cene plina na izravnalnem trgu, ki jo objavi operater prenosnega sistema, povečane za 25 %.

(7) Dobavitelj nadomestne oskrbe določi splošne dobavne pogoje nadomestne oskrbe ter jih pošlje agenciji v soglasje in objavi najmanj na svoji spletni strani.

(8) Dobavitelj nadomestne oskrbe lahko odpove dobavo plina odjemalcu iz prvega odstavka tega člena, če ta redno ne poravnava stroškov oskrbe s plinom. Operater sistema v tem primeru odklopi odjemalca nadomestne oskrbe po predhodnem obvestilu.

(9) Podrobnejše kriterije za določitev dobavitelja nadomestne oskrbe iz petega odstavka tega člena določi agencija s splošnim aktom.«.

4. člen

Za 80. členom se dodata nova 80.a in 80.b člen, ki se glasita:

»80.a člen (enoten informacijski sistem)

(1) Operater prenosnega sistema vzpostavi, upravlja in vzdržuje enoten informacijski sistem (v nadaljnjem besedilu: EIS) potreben za delovanje trga s plinom in zagotavljanje zanesljive oskrbe s plinom. Operater prenosnega sistema pripravi pravila za dostop in delovanje EIS ter ga po prejemu soglasja agencije objavi na svoji spletni strani.

(2) V EIS se vodijo:

- podatki o odjemnih mestih,
- podatki o pripadnosti odjemnih mest operaterju sistema, dobavitelju, bilančni skupini in skupini glede na namen porabe plina,

- podatki o porabi plina,
- drugi podatki, potrebni za delovanje trga s plinom in za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom.

(3) Operaterji sistema in dobavitelji imajo dostop do EIS ter zagotavljajo informacije in podatke iz prejšnjega odstavka.

(4) Dostop do podatkov iz EIS o posameznih odjemnih mestih imajo tudi operaterji distribucijskih sistemov za odjemalce, priključene na njihov distribucijski sistem, in dobavitelji plina za odjemalce, katerim dobavljajo plin.

(5) Dostop do EIS ter do agregiranih in posamičnih podatkov glede porabe plina na odjemnih mestih imajo ministrstvo, center za podpore in agencija.

(6) Stroški zagotavljanja EIS so upravičeni stroški operaterja prenosnega sistema skladno z merili upravičenih stroškov, določenih v splošnem aktu, s katerim agencija predpiše metodologijo za določitev regulativnega okvira. Dostop do EIS, do podatkov iz EIS in uporaba EIS je brezplačna.

80.b člen (osnovna oskrba s plinom)

(1) Osnovna oskrba je oskrba s plinom, ki jo morajo zagotavljati vsi dobavitelji za odjemalce osnovne oskrbe in za tiste odjemalce osnovne oskrbe, ki nimajo sklenjene pogodbe o dobavi plina. Dobavitelj mora odjemalcem iz prejšnjega stavka na distribucijskem sistemu zagotoviti ponudbo za osnovno oskrbo in ne sme zavrniti osnovne oskrbe s plinom. Odjemalec osnovne oskrbe lahko pri dobavitelju izbere dobavo plina po ceni osnovne oskrbe.

(2) Dobavitelj plina odjemalcem osnovne oskrbe iz prejšnjega odstavka ceno plina za osnovno oskrbo določi in objavi v ceniku glede na značilnost odjema vrste odjemalcev osnovne oskrbe in periodo obračuna, pri čemer je cena plina za osnovno oskrbo lahko višja od tržne cene plina za primerljive nove odjemalce dobavitelja, vendar največ za 20 EUR / 1 MWh.«.

5. člen

V 83. členu se v tretjem odstavku pred piko doda besedilo »s prilagoditvijo za pokrivanje sistemskih razlik, ki so posledica merilnih negotovosti«.

6. člen

V 96. členu se v prvem odstavku v 8. točki za besedo »navodili« doda besedilo »ali dobavitelju nadomestne oskrbe ne plača stroškov oskrbe s plinom«.

7. člen

116. člen se spremeni tako, da se glasi:

»116. člen

(imenovanje pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU)

(1) V skladu s 3. členom Uredbe 2017/1938/EU je pristojni organ ministrstvo.

(2) Pristojni organ lahko posebne naloge pristojnega organa v skladu z drugim odstavkom 3. člena Uredbe 2017/1938/EU prenese na agencijo ali operaterja prenosnega sistema.

(3) Naloge pristojnega organa pri izvajanju določb priloge III Uredbe 2017/1938/EU izvaja agencija.«.

8. člen

V 117. členu se v prvem odstavku v napovednem stavku za besedilom »gospodinjskih odjemalcev« doda besedilo »in skupnih gospodinjskih odjemalcev«.

V prvi alineji se besedi »gospodinjskim odjemalcem« nadomestita z besedo »gospodinjstvom«.

9. člen

V 118. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Agencija v skladu z Uredbo 2017/1938/EU za področje zagotavljanja zanesljivosti oskrbe s plinom sodeluje v regionalnih rizičnih skupinah pri pripravi skupne ocene tveganj ter koordinira in pripravi nacionalno oceno tveganj ter predlog načrta preventivnih ukrepov in predlog načrta za izredne razmere. Načrt preventivnih ukrepov in načrt za izredne razmere sprejme pristojni organ.«.

V tretjem odstavku se za besedilom »s pristojnim organom« dodata vejica in beseda »agencijo«.

10. člen

V 119. členu se v petem odstavku v zadnjem stavku za besedilom »operaterju prenosnega sistema« dodata vejica in beseda »agenciji«.

11. člen

V 120. členu se osmi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(8) Končni odjemalec, ki mu je bil zmanjšan ali prekinjen odjem plina zaradi ukrepov iz prvega odstavka 119. člena tega zakona, je v primeru, da so mu s tem nastali stroški, upravičen do nadomestila dela stroškov, ki lahko nastanejo ob prehodu na uporabo nadomestnih tehnologij, ki za obratovanje uporabljajo alternativne energente oziroma vire energije, in sicer največ do višine, ki se določi v skladu z metodologijo za izračun nadomestila ob neprostovoljnem zmanjšanju ali prekinitvi odjema iz desetega odstavka tega člena. Končni odjemalec lahko upravičeno nadomestilo zahteva od svojega dobavitelja plina.«.

12. člen

V 121. členu se peti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(5) V primeru razglasitve krize pri oskrbi s plinom na ravni izrednih razmer v skladu z Uredbo 2017/1938/EU pristojni organ obvesti sekretariat Sveta za nacionalno varnost. Pristojni organ o kriznih razmerah in ukrepih ter solidarnostni pomoči sproti obvešča agencijo, sekretariat Sveta za nacionalno varnost in javnost.«.

13. člen

V 141. členu se v prvem odstavku za 9. točko doda nova 9.a točka, ki se glasi:

»9.a ne zagotovi dobave plina za osnovno oskrbo v skladu s prvim odstavkom 80.a člena tega zakona;«.

PREHODNE IN KONČNI DOLOČBI

14. člen

(rok za izdajo splošnega akta agencije, rok za vzpostavitev enotnega informacijskega sistema in rok za objavo cene plina za osnovno oskrbo)

- (1) Agencija sprejme splošni akt iz devetega odstavka novega 18.a člena zakona najpozneje v tridesetih dneh od uveljavitve tega zakona.
- (2) Operater prenosnega sistema vzpostavi enoten informacijski sistem iz novega 80.a člena najpozneje v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.
- (3) Dobavitelji plina morajo skladno s drugim odstavkom novega 80.b člena zakona objaviti ceno plina za osnovno oskrbo s plinom najpozneje v osmih dneh od uveljavitve tega zakona.

15. člen

(začetek uporabe določb v zvezi s prenosom pristojnega organa)

Določbe spremenjenega 116. člena in spremenjenega prvega odstavka 118. člena zakona se začnejo uporabljati 1. maja 2023.

16. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

V tem členu se spreminja pojem »gospodinjiski odjemalec«, saj je v zvezi s tem pojmom prihajalo do poskusov različnih interpretacij in se zato na tem segmentu določi bolj natančna definicija. Definicija je dopolnjena na način, da za odjemalca, ki uporablja plin v gospodinjstvu na svojem odjemnem mestu bolj jasno določa omejitve predvidene letne porabe plina na 100.000 kWh, podobno kot je to urejeno za malega poslovnega odjemalca. Oba sta ravno zaradi obsega letne porabe plina tudi podobno obravnavana tako pri izbiri in menjavi dobavitelja, kot tudi pri posebnih pravicah za varstvo odjemalcev plina.

Dodata se dva nova pojma, in sicer:

- »odjemalec osnovne oskrbe« in
- »skupni gospodinjiski odjemalec«.

Predlog zakona določa »odjemalca osnovne oskrbe«, kjer poleg gospodinjiskega odjemalca in malega poslovnega odjemalca dodaja skupne kotlovnice, ki oskrbujejo gospodinjstva in so le ta v vlogi lastnika ali solastnika. Le tega imenuje »skupni gospodinjiski odjemalec«.

Skupni gospodinjiski odjemalec je končni odjemalec, kjer skupino gospodinjstev v razmerju do dobavitelja običajno zastopa upravnik. Pri tem je seveda nujni pogoj, da so ta gospodinjstva tudi lastniki oziroma solastniki kurilne naprave, kjer se plin porabi za pripravo ogrevane vode. Dikcija pojma sicer ne izključuje tudi ostalih lastnikov etažnih lastnin ali objektov, ki se ogrevajo iz iste kurilne naprave. Iz pojma osnovne oskrbe pa so izvzeti komercialni sistemi, kot so sistemi daljinskega ogrevanja, kjer je nabava plina kot energenta ena izmed ključnih poslovnih funkcij.

Skladno z določitvijo skupnega gospodinjiskega odjemalca je dopolnjen tudi 117. člen zakona, ki določa zaščitene odjemalce, kamor se le ti tudi uvrščajo.

K 2. členu

S tem členom se dopolnjuje 14. člen Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21), ki ureja skupno kontaktno točko. V skupni kontaktni točki agencija zagotovi dostop do nekaterih informacij. S tem členom se dodaja obveznost zagotovitve dostopa do informacij o pravici do nadomestne oskrbe.

K 3. členu

V tem členu se ureja nadomestna oskrba s plinom. Zakon o oskrbi s plini (za razliko od zakona o oskrbi z elektriko) ne predvideva »zasilne oskrbe« s plinom, saj do sedaj ni bilo potrebe za urejanje le-te. Evropska direktiva jo sicer omenja, ne pa zapoveduje njenega urejanja. Pri električni energiji je zasilna oskrba sestavljena iz oskrbe odjemalcem, čigar dobavitelj je izgubil članstvo v bilančni shemi in primera, ko lahko odjemalec zahteva dobavo po ceniku zasilne oskrbe. V obeh primerih tak servis izvaja SODO. Z zaostrenimi pogoji poslovanja tudi za dobavitelje plina pa se lahko zgodi, da bi kateri od dobaviteljev prenehal poslovati oziroma bi bil v kratkem času izključen iz bilančne sheme. Za tak primer je smiselno, da se tudi pri oskrbi s plinom uvede začasen servis oskrbe odjemalca, dokler ne pridobi novega dobavitelja, t.i. »nadomestno oskrbo«. Ker na področju oskrbe s plinom nimamo podobne entitete kot pri oskrbi z elektriko, Agencija za energijo določi enega ali več dobaviteljev nadomestne oskrbe, ki ga (jih) objavi na svoji spletni strani po posameznem distribucijskem sistemu.

Nadomestna oskrba je tako namenjena avtomatskemu prehodu odjemalca na distribucijskem sistemu od obstoječega dobavitelja, ki ne sme več opravljati naloge dobavitelja, na dobavitelja nadomestne oskrbe. Zaradi avtomatskega prehoda je potrebno določiti prilagojene splošne dobavne pogoje za nadomestno oskrbo in veljavnost take pogodbe o dobavi, ki pa jo lahko odjemalec seveda kadarkoli prekine.

Zakon predvideva nadomestno oskrbo za odjemalce do 100.000 kWh letne porabe plina in skupne gospodinjske odjemalce. Ocenjujemo, da bi večji obseg odjemalcev lahko bil za dobavitelja nadomestne oskrbe problematičen, še posebej v zaostrenih pogojih dobave plina v naslednjih letih.

Cena nadomestne oskrbe s plinom bo največ enaka nakupni ceni izravnalnega plina (za negativna odstopanja) na slovenski izravnalni platformi, z dodatkom (za stroške) največ 25%. Ker so odjemalci različni glede na način merjenja porabe plina (dnevno merjeni in ne dnevno merjeni) je tudi možnost obračuna plina različna in posledično različno računanje cene plina za nadomestno oskrbo: dnevna cena ali povprečje dnevne cene za določeno obdobje, npr. en mesec.

Dobavitelj nadomestne oskrbe pa lahko odpove dobavo plina, če odjemalec redno ne poravnava stroškov oskrbe s plinom. To pomeni, da morajo biti stroški dobave plina redno plačani, torej v roku, ki je določen na računu. V zvezi z določitvijo splošnih pogojev dobavitelja nadomestne oskrbe je bistveno, da gre za splošne dobavne pogoje (splošne pogodbene pogoje), ki so nekoliko prilagojeni glede na specifiko nadomestne oskrbe. V tem primeru ne gre akt, ki bi imel takšno naravo, da bi ga bilo treba šteti za predpis oziroma splošni akt in zato je dovolj, če se objavi na spletni strani posameznega dobavitelja. Podobno je to urejeno tudi v 15. členu Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21), kjer je določeno, da so sestavni del pogodbe o dobavi splošni pogodbeni pogoji, ki so objavljeni na spletni strani dobavitelja.

K 4. členu

S tem členom se dodajata nova 80.a in 80.b členom.

Z novim 80. a členom se vzpostavlja enoten informacijski sistem namenjen izmenjavi podatkov na trgu s plinom med operaterji sistemov in dobavitelji plina. Sedanja Uredba o delovanju trga z zemeljskim plinom v 20. členu določa enotno informacijsko platformo za namene izmenjave podatkov ob menjavi dobavitelja in prekinitvi ali odpovedi pogodbe med dobavitelji in operaterji sistemov. Ugotovljeno je, da bi bil potreben enoten informacijski sistem, ki bi bil namenjena izmenjavi tudi drugih podatkov potrebnih za delovanje trga s plinom in zagotavljanju zanesljive oskrbe s plinom. Za ta namen zakon določa novo nalogo operaterju prenosnega sistema, ki sicer že opravlja podobne aktivnosti v okviru t.i. pripravljalca prognoz. Ker bodo stroški vzpostavitve in delovanja enotnega informacijskega sistema upoštevani kot upravičeni stroški pri izračunu omrežnine, je predviden brezplačen dostop do sistema.

Enoten informacijski sistem bi poleg podatkov o odjemnih mestih potrebnih za uspešno menjavo dobavitelja moral vsebovati tudi podatke po odjemnih mestih potrebne za zagotavljanje zanesljive oskrbe s plinom, predvsem s podatki potrebnimi za obvladovanje morebitne krize.

Dostop do enotnega informacijskega sistema morajo imeti tudi operaterji distribucijskih sistemov in dobavitelji za upravljanje s podatki njihovih odjemalcev. Agencija in ministrstvo sicer nista akterja na trgu s plinom, vendar morata dostopati do EIS in podatkov o odjemalcih, ki so lahko posamični (za primer priprave omejevanja dobave v okviru ukrepov zanesljivosti oskrbe), kot tudi zbrani v analize oziroma agregirani po posameznih kriterijih, ki so pomembni za odločitve v zvezi z zanesljivostjo oskrbe ali pripravo zakonodajnih ali regulatornih rešitev.

Umestitev tega člena v ta del zakona temelji na tem, da je sam cilj EIS podpora delovanju trga, zato je v umeščen v ta del ZOP in tako sledi členu v Zakonu o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21), ki ureja trg s plini in pogodbe o dobavi.

Z novim 80.b členom se ureja oskrba s plinom, ki je namenjena prostovoljni izbiri odjemalca, ki sicer nima pogodbe za dobavo plina z dobaviteljem ali pa želi menjati dobavitelja, pa ne more pridobiti ponudbe novega dobavitelja za novo obdobje. Za namen take oskrbe je uvedena »osnovna oskrba« pri vseh dobaviteljih, ki bodo obvezno zagotavljali vsaj neko minimalno ponudbo za odjemno mesto z letno porabo plina do 100.000 kWh in za odjemna mesta, preko katerih se posredno s toploto oskrbujejo gospodinjstva iz skupne kotlovnice v lasti ali solastnini teh gospodinjstev. Odgovornost ponudnikov plina je, da zagotavljajo plin (in s tem tudi ponudbo) tem odjemalcem. Skladno s še vedno tržnimi pogoji je določitev cene za osnovno oskrbo prosta, razen zgornje meje, ki se določi pri primerljivi tržni ceni plina za podobnega novega odjemalca, povečani za največ 20 EUR/MWh. Dobavitelj plina pa je odjemalcu

osnovne oskrbe dolžan dobavljati plin v skladu s splošnimi pogoji za dobavo plina in objavljeno ceno plina za osnovno oskrbo. Dobavitelj ceno plina za osnovno oskrbo objavi v svojem ceniku.

K 5. členu

Sistemske razlike, ki so posledica merilnih negotovosti, so ugotovljeni primanjkljaj ali višek plina, ki so posledica izvajanja storitve prenosa plina, ki jo izvaja operater prenosnega sistema za potrebe uporabnikov sistema. Sistemske razlike nastanejo zaradi merilne negotovosti vgrajene merilne opreme na vstopnih in izstopnih točkah, kjer je ta negotovost znotraj dovoljenih toleranc merilne opreme in je odvisna od: velikosti pretoka znotraj obratovalnega območja merilne naprave, obratovalnega tlaka, obratovalne temperature, sestave plina za volumetrične pretvorbe in določanje količin prenesenega plina. Količine sistemskih razlik, ki so posledica merilnih negotovosti, na katere operater prenosnega sistema ne more vplivati, so z vidika komercialne obravnave popravek izmerjenih količin za uporabnike prenosnega sistema na vstopnih in izstopnih točkah prenosnega sistema. Nosilci bilančnih skupin kot dobavitelji plina na prenosnem sistemu izvajajo preko postopka napovedi na vstopnih točkah predajo količin plina v prenosni sistem in/ali na izstopnih točkah prevzamejo količine iz prenosnega sistema. Tako na vstopnih kot na izstopnih točkah so predane oziroma prevzete količine merjene in alocirane dobavitelju, to je nosilcu bilančne skupine.

Zaradi volatilnih razmer na trgu plina predstavljajo sistemske razlike vse večji strošek operaterja prenosnega sistema v njegovih skupnih stroških, kar bo bistveno vplivalo na primanjkljaj v njegovem regulativnem okviru. Z namenom razmejitve vpliva sistemskih razlik, ki nastanejo zaradi prenosa plina za uporabnike sistema oziroma nosilce bilančnih skupin, na delovanje in poslovanje operaterja prenosnega sistema, preprečitve ustvarjanja dodatnega primanjkljaja omrežnin, ki se sistemsko upošteva v okviru naslednjih regulativnih obdobj in s tem uporabnikom sistema, ki niso povzročitelji sistemskih razlik relevantnega obdobja, in z namenom obvladovanja posledic nepričakovanih okoliščin, ki jih predstavljajo negotove razmere, povezane s količinami kot tudi cenami energentov, se s predlaganim členom, ki dopolnjuje tretji odstavek 83. člena Zakona o oskrbi s plini, ureja obravnavo sistemskih razlik, ki so posledica merilnih negotovosti, v izračunu količin dnevnega odstopanja, in sicer s prilagoditvijo mesečnega obračuna za izravnavo odstopanj.

Rešitev je skladna z Uredbo Komisije (EU) št. 312/2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih omrežjih, ki opredeljuje možnost ustrezne prilagoditve izračuna količin dnevnega odstopanja, ter bo omogočila, da bodo povzročeni stroški na prenosnem sistemu poravnani s strani tistih, ki jih dejansko povzročijo, in v obdobju, ko nastanejo in ne s strani prihodnjih uporabnikov prenosnega sistema. Podrobnejša pravila o izravnavi odstopanj bo določil operater prenosnega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih, kot to določa osmi odstavek 83. člena Zakona o oskrbi s plini.

K 6. členu

Ta člen dopolnjuje 96. člen Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21), ki ureja odklop po predhodnem obvestilu. Člen se dopolnjuje na način, da skladno s tem členom operater sistema odklopi uporabnika sistema na posameznem odjemnem ali prevzemnem mestu po predhodnem obvestilu, če ta v roku, določenem v obvestilu, ne izpolni svoje obveznosti, in sicer če ne plača oskrbe dobavitelji nadomestne oskrbe. Nadomestna oskrba je v tem pogledu posebna, saj je način veljavnosti »pogodbe« drugačen kot v primeru navadne ali osnovne oskrbe, ki imata za namen neplačila in odklopa po predhodnem obvestilu predviden postopek odpovedi pogodbe in odklop po deseti alineji 96. člena ZOP.

K 7. členu

Člen določa pristojni organ v skladu z Uredbo 2017/1938/EU. Do sedaj je bila kot pristojni organ imenovana Agencija za energijo, s spremembo člena pa se imenovanje prenese na ministrstvo, pristojno za energijo. Agencija za energijo pa lahko, skladno z uredbo, še vedno izvaja določene naloge iz področja zanesljive oskrbe s plinom, vključno z vključenostjo v delo krizne skupine in predhodne procese pri zagotavljanju zanesljivosti oskrbe s plinom.

K 8. členu

Ta člen v povezavi z 2. členom tega zakona (nov pojem skupnega gospodinjanskega odjemalca) ustrezno dopolnjuje 117. člen Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21), ki ureja zaščitene odjemalce, kamor se le-ti uvrščajo. Namen dopolnitve je nedvoumno z dikcijo zakona v obseg zaščitene odjemalcev zajeti vsa gospodinjstva.

K 9. členu

Člen dopolnjuje dikcije zaradi prenosa pristojnega organa za zanesljivo oskrbo z zemeljskim plinom iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo. Dodatno jasno določa tudi nadaljnjo pripravo analize tveganj in predloga obeh splošnih aktov s strani agencije. Na ta način se zagotovi kontinuiteta dosedanjega kvalitetnega pristopa pri pripravi predlogov predmetnih dokumentov, kakor tudi mednarodno regionalno sodelovanje pri pripravi le teh. Načrt preventivnih ukrepov in načrt za izredne razmere na koncu v obliki predpisa skladno z 74. členom Zakona o državni upravi sprejme in objavi ministrstvo, pristojno za energijo.

K 10. členu

Člen dopolnjuje potrebno dikcijo zaradi prenosa pristojnega organa iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo.

K 11. členu

Člen spreminja dosednji izraz »škoda«, ki se lahko razume tudi kot odškodnina v »stroške prehoda na uporabo nadomestnih tehnologij, ki za obratovanje uporabljajo alternativne energente oziroma druge vire energije«.

Ugotovljeno je bilo, da zaradi uporabe izraza »škoda« ni mogoče določiti nadomestila z enotno metodologijo. Z metodologijo se lahko določi nadomestilo ob neprostovoljnem zmanjšanju ali prekinitvi odjema plina za različne skupine odjemalcev le tako, da se ugotovi s katero tehnologijo in alternativnimi energenti bi skupina odjemalcev lahko nadomestila uporabo zemeljskega plina. Zato se predlaga, da nadomestilo temelji na določitvi stroškov, ki bi lahko nastali končnemu odjemalcu ob prehodu na uporabo nadomestnih tehnologij, ki za obratovanje uporabljajo alternativne energente oziroma vire energije.

K 12. členu

Člen dopolnjuje potrebno dikcijo zaradi prenosa pristojnega organa iz Agencije za energijo na ministrstvo, pristojno za energijo.

K 13. členu

Člen ureja prekrškovno določbo, in sicer gre za prekršek v primeru, če dobavitelj plina ne zagotavlja dobave plina za osnovno oskrbo v skladu s prvim odstavkom 80.a člena tega zakona.

K 14. členu

Ta člen vsebuje prehodne določbe. Glede sprejema splošnega akta Agencije za energijo, s katerim določi postopek in merila za določitev dobavitelja nadomestne oskrbe je določeno, da ga Agencija za energijo sprejme v roku trideset dni od veljavnosti zakona. Glede osnovne oskrbe s plinom je določeno, da morajo dobavitelji plina objaviti cene za osnovno oskrbo s plinom najpozneje v osmih dneh po uveljavitvi zakona. Glede vzpostavitve enotnega informacijskega sistema je določeno, da ga operater prenosnega sistema vzpostavi v roku treh mesecev od uveljavitve tega zakona.

K 15. členu

Člen določa, da je ministrstvo, pristojno za energijo, pristojni organ v skladu z Uredbo 2017/1938/EU od 1. maja 2023.

K 16. členu

Ta člen določa vacatio legis, in sicer naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

3. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »ACER« je Agencija za sodelovanje energetske regulatorje, kot je urejena v Uredbi (EU) 2019/942 z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorje (prenovitev) (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 22);
2. »agencija« je Agencija za energijo, ki je v skladu z zakonom ustanovljena kot državni regulatorni organ Republike Slovenije na področju trga z energijo;
3. »bioplin« pomeni energetski plin, pridobljen iz biomase ali iz biološko razgradljivih odpadkov, ki ga je mogoče prečistiti do kakovosti, da je zamenljiv s plinom v sistemu;
4. »bilančna pogodba« je pogodba o izravnavanju in obračunavanju odstopanj med uporabnikom sistema in operaterjem prenosnega sistema;
5. »bilančna shema« je seznam udeležencev na trgu, ki imajo sklenjeno bilančno pogodbo z operaterjem prenosnega sistema ali pogodbo o izravnavi z nosilcem bilančne skupine;
6. »bilančna skupina« je skupina uporabnikov sistema, za katero se izravnavajo in obračunavajo količinska odstopanja odjema in oddaje plina v okviru obračunskega intervala;
7. »certifikat« pomeni odločbo, s katero agencija certificira operaterja prenosnega sistema;
8. »distribucija« pomeni prenos plina po lokalnih ali regionalnih plinovodnih omrežjih z namenom oskrbe odjemalcev, razen dobave;
9. »dobava« pomeni prodajo odjemalcem, tudi nadaljnjo prodajo plina in utekočinjenega zemeljskega plina (v nadaljnjem besedilu: UZP);
10. »dobavitelj« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnost dobave;
11. »dolgoročno načrtovanje« pomeni dolgoročno načrtovanje oskrbovalnih in prenosnih zmogljivosti podjetij plinskega gospodarstva za zadostitev povpraševanja po plinu iz sistema z namenom zagotoviti raznolike dobavne vire in zanesljivo oskrbo odjemalcev;
12. »gospodinjski odjemalec« pomeni odjemalca, ki kupuje plin za lastno rabo v gospodinjstvu, kar izključuje rabo za opravljanje trgovskih ali poklicnih dejavnosti;
13. »horizontalno integrirano podjetje« pomeni podjetje, ki izvaja vsaj eno od dejavnosti pridobivanja, prenosa, distribucije, dobave ali skladiščenja plina in neplinsko dejavnost;
14. »integrirano podjetje plinskega gospodarstva« pomeni vertikalno ali horizontalno integrirano podjetje;
15. »izstopne točke« so vsa odjemna mesta na prenosnem sistemu in vse točke, v katerih je prenosni sistem v Republiki Sloveniji povezan s prenosnimi sistemi v sosednjih državah, drugimi prenosnimi sistemi v Republiki Sloveniji ali skladišči plina;
16. »izvedeni finančni instrument za trgovanje s plinom« pomeni finančni instrument, opredeljen v 5., 6. ali 7. točki drugega odstavka 7. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 77/18, 17/19 – popr., 66/19 in 123/21), če se ta instrument nanaša na plin;
17. »izravnavni trg« pomeni trg, namenjen trgovanju s količinami plina, potrebnimi za izravnavo odstopanj pri operaterju prenosnega sistema med prevzetimi in predanimi količinami v plinovodnem sistemu;
18. »končni odjemalec« pomeni odjemalca, ki ima sklenjeno pogodbo o dobavi in kupuje plin za svojo lastno rabo;
19. »krizni plin« je plin, ki se v času izrednih razmer v sistemu sprosti zaradi izvedbe ukrepov neprostoVOLjnega zmanjšanja ali prekinitve dobave plina v skladu z načrtom za izredne razmere;
20. »mali poslovni odjemalec« je negospodinjski odjemalec plina, katerega predvidena povprečna letna poraba ne presega 100.000 kWh;
21. »nadzor« pomeni pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki vsako zase ali skupaj in ob upoštevanju ustreznih dejanskih ali pravnih okoliščin omogočajo izvajanje odločilnega vpliva v podjetju, zlasti z:
 - a) lastništvom ali pravico do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja;

b) pravicami ali pogodbami, ki zagotavljajo odločilni vpliv na sestavo, glasovanje ali odločitve organov podjetja;

22. »nastajajoči trg« pomeni državo članico, v kateri je bila prva trgovska dobava v okviru prve dolgoročne pogodbe za oskrbo s plinom izvedena pred manj kot desetimi leti;

23. »negospodinjiski odjemalec« pomeni odjemalca, ki kupuje plin, ki ni namenjen za rabo v lastnem gospodinjstvu;

24. »neposredni plinovod« pomeni plinovod plina, ki dopolnjuje sistem;

25. »nosilec bilančne skupine« je uporabnik sistema, ki ima sklenjeno bilančno pogodbo;

26. »nova infrastruktura« pomeni plinsko infrastrukturo, ki ni bila dokončana do 4. avgusta 2003;

27. »obračunski interval« pomeni obdobje, za katero se ugotavljajo količinska odstopanja odjema in oddaje plina, in je obdobje izravnave odstopanj po določbah Uredbe 715/2009/ES;

28. »obrat za UZP« pomeni terminal za uvoz, raztovarjanje in vnovično uplinjanje UZP ter vključuje sistemske storitve in prehodna skladišča, ki so nujni pri postopku vnovičnega uplinjanja in poznejšem prevzemu zemeljskega plina v prenosni sistem, vendar ne sme vključevati nobenega dela terminalov za UZP, ki se uporablja za skladiščenje. Izraz se ne nanaša na postroje, namenjene utekočinjanju zemeljskega plina in distribuciji UZP v posodah končnim odjemalcem ali končnim odjemalcem na omrežju, ki ni povezano s prenosnim sistemom;

29. »odjem plina« je pretok plina iz sistema na izstopni točki ali odjemnem mestu;

30. »odjemno mesto« pomeni mesto na prenosnem ali distribucijskem sistemu, kjer se izvajajo meritve in končni odjemalec ali operater distribucijskega sistema odjema plin iz sistema;

31. »odjemalec« pomeni trgovca, končnega odjemalca plina ali podjetje plinskega gospodarstva, ki kupuje plin;

32. »odprta pogodba« je pogodba o dobavi plina, ki določa pripadnost odjemnega ali prevzemnega mesta bilančni skupini;

33. »omrežnina« pomeni znesek, ki ga mora za uporabo sistema plina plačati uporabnik sistema ter se izračuna na podlagi tarifnih postavk omrežnine in obsega uporabe tega sistema;

34. »operater distribucijskega sistema« pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnosti distribucije plina in je odgovorna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj distribucijskega sistema na določenem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kadar je ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po distribuciji plina;

35. »operater prenosnega sistema« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnosti prenosa plina in je odgovorna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj prenosnega sistema na določenem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kadar je to ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po prenosu plina;

36. »operater sistema« je operater prenosnega sistema ali distribucijskega sistema plina;

37. »operater sistema za UZP« pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnosti utekočinjanja zemeljskega plina ali uvoza, raztovarjanja in vnovičnega uplinjanja UZP in je odgovorna za upravljanje obrata za UZP;

38. »operater skladiščnega sistema« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnosti skladiščenja in je odgovorna za delovanje skladišča;

39. »plin« je skupni izraz za pline, ki se prenašajo po sistemu in lahko tvorijo zmes plinov obnovljivega in fosilnega izvora, katere pretežni delež je metan;

40. »podjetje plinskega gospodarstva« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja vsaj eno od naslednjih dejavnosti: pridobivanje ali proizvodnja, prenos, distribucija, dobava, nakup ali skladiščenje plina, vključno z UZP, ki je odgovorna za komercialne, tehnične ali vzdrževalne naloge, povezane s temi dejavnostmi, vendar ne vključuje končnih odjemalcev;

41. »pogodba o dobavi plina« pomeni pogodbo za dobavo plina, ki ne vključuje izvedenih finančnih instrumentov za trgovanje s plinom;

42. »pogodba o izravnavi« pomeni pogodbo, s katero uporabnik sistema z nosilcem bilančne skupine ali podskupine uredi izravnavo in obračun odstopanj, s čimer se uvrsti v bilančno shemo kot nosilec hierarhično nižje bilančne podskupine;

43. »pogodba o prenosu« pomeni pogodbo, ki jo operater prenosnega sistema sklene z uporabnikom sistema z namenom izvajati prenos plina;

44. »povezani sistem« pomeni več distribucijskih sistemov, povezanih drug z drugim;

45. »povezano podjetje« pomeni nadrejeno ali podrejeno družbo po 56. ali 69. členu Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12,

57/12, 44/13 – odločba US, 82/13, 55/15, 15/17, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21) ali podjetje, ki pripada istim delničarjem;

46. »povezovalni plinovod« pomeni prenosni plinovod, ki prečka ali povezuje mejo med Republiko Slovenijo in drugo državo članico Evropske unije zaradi povezave nacionalnih prenosnih omrežij teh držav ali prenosni plinovod med Republiko Slovenijo in tretjo državo do ozemlja Republike Slovenije ali teritorialnega morja Republike Slovenije;

47. »prenos« pomeni prenos plina po omrežju, ki večinoma zajema visokotlačne plinovode, z namenom dostave odjemalcem, ki ne vključuje dobave. Prenos ne pomeni prenosa po pridobivalnem plinovodnem omrežju in po delu visokotlačnih plinovodov, ki se uporabljajo predvsem za lokalno distribucijo plina;

48. »prevzem plina« je pretok plina v sistem na prevzemnem mestu ali vstopni točki;

49. »prevzemno mesto« pomeni mesto na prenosnem ali distribucijskem sistemu, kjer se izvajajo meritve in se plin prevzema v sistem;

50. »pridobivalno plinovodno omrežje« pomeni plinovod ali plinovodno omrežje, uporabljeno ali zgrajeno kot del projekta za pridobivanje nafte ali plina, ali pa se uporablja za prenos plina od enega ali več takih projektov do obrata za pripravo plina ali terminala ali do končnega obalnega terminala;

51. »prikluček« pomeni plinovod, namenjen povezavi sistema in odjemnega mesta, kjer uporabnik sistema odjema plin iz sistema, ali povezavi sistema in vstopne točke v sistem, kjer uporabnik sistema plin prevzema v sistem. Prikluček se na distribucijskem sistemu začne na priključnem mestu na distribucijskem sistemu in konča z glavno požarno pipo ali ventilom pri uporabniku sistema;

52. »pristojni organ« je pristojni organ za izvajanje nalog v okviru zagotavljanja zanesljive oskrbe s plinom, imenovan v skladu z drugim odstavkom 3. člena Uredbe 2017/1938/EU;

53. »proizvajalec« je pravna ali fizična oseba, ki proizvaja plin primerne kakovosti za prevzem v sistem in ga v skladu s pogoji operaterja sistema odda v prenosni ali distribucijski sistem dobavitelju po pogodbi o dobavi;

54. »prosti trg« je trg, na katerem lahko udeleženci neposredno sklepajo pogodbe o dobavi plina. Dobavitelj in odjemalec ali proizvajalec se prosto dogovorita o ceni in količini dobavljenega plina;

55. »ranljivi odjemalec« je gospodinjski odjemalec, ki si zaradi premoženjskih razmer, dohodkov in drugih socialnih okoliščin ter bivalnih razmer ne more zagotoviti drugega vira energije za ogrevanje, ki bi mu povzročil enake ali manjše stroške za ogrevanje stanovanjskih prostorov;

56. »regulirani letni prihodek« pomeni reguliran letni prihodek operaterja sistema plina posameznega leta regulativnega obdobja iz zaračunanih omrežnin za sistem in druge prihodke ter je namenjen pokrivanju upravičenih stroškov tega operaterja;

57. »regulativni okvir« pomeni vrednostno opredelitev upravičenih stroškov operaterja sistema plina po posameznih letih regulativnega obdobja, omrežnin, drugih prihodkov iz izvajanja dejavnosti operaterja sistema plina, presežkov ali primanjkljajev omrežnin iz preteklih let;

58. »regulativno obdobje« je obdobje enega leta ali več zaporednih koledarskih let, za katero se določa regulativni okvir;

59. »sistem« pomeni povezano prenosno omrežje in distribucijsko omrežje, obrat za UZP ali skladišče, ki je v lasti podjetja plinskega gospodarstva ali ki ga upravlja podjetje plinskega gospodarstva, vključno s skladiščno zmogljivostjo plinovoda in njegovimi objekti, ki opravljajo sistemske storitve, ter s tistimi objekti povezanih podjetij, ki so potrebni za zagotavljanje dostopa do prenosa, distribucije in UZP;

60. »sistemske storitve« pomenijo vse storitve, ki so nujne za zagotavljanje dostopa in obratovanje prenosnih omrežij, distribucijskih omrežij, obratov za UZP ali skladišč, vključno z izravnavo obremenitve, mešanjem in oddajo in prevzemom inertnih plinov v sistem, razen objektov, ki so rezervirani izključno za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;

61. »skladišče« pomeni objekt za skladiščenje plina, ki je v lasti podjetja plinskega gospodarstva ali ga upravlja podjetje plinskega gospodarstva, vključno z delom obrata za UZP, ki se uporablja za skladiščenje, razen dela, ki je namenjen dejavnostim pridobivanja, in razen objektov, namenjenih izključno za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;

62. »skladiščna zmogljivost plinovoda« pomeni zmogljivost skladiščenja plina s kompresijo v prenosnih in distribucijskih sistemih, razen skladiščnih zmogljivosti, ki so namenjene za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;

63. »skrbniški račun« je posebni in ločen bančni račun, ki ga upravlja operater prenosnega sistema in se uporablja za nakup ali prodajo plina v okviru mehanizma solidarnostne pomoči med državami članicami Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU);

64. »solidarnostni plin« je plin, ki ga država članica EU v okviru mehanizma solidarnostne pomoči pri oskrbi s plinom ponudi sosednji državi članici EU ali ji ga proda ali kupi od nje;
65. »tarifa« je strukturirani seznam tarifnih elementov, ki na podlagi tarifnih postavk omogočajo izračun omrežnine za uporabo sistema plina;
66. »tarifna postavka omrežnine« je znesek za uporabo sistema na obračunsko enoto;
67. »transakcija« je vsak pravni posel, ki ga sklene udeleženec na trgu s plinom, na podlagi katerega se spremeni pravica do razpolaganja z določeno količino plina v prenosnem sistemu v enem intervalu ali več obračunskih intervalih, vključno s pravnimi posli, ki lahko privedejo do take spremembe, tudi če celotno zaporedje pravnih poslov od oddaje do odjema ni povzročilo spremembe končnega odjemalca; kot transakcija se ne šteje dobava plina končnemu odjemalcu;
68. »trgovec na debelo« pomeni fizično ali pravno osebo, razen operaterja prenosnega ali distribucijskega sistema, ki kupuje plin za nadaljnjo prodajo v sistemu ali zunaj sistema, kjer ima sedež;
69. »uporabnik sistema« pomeni pravno ali fizično osebo, ki plin oddaja ali dobavlja v sistem ali plin odjema iz sistema;
70. »upravičeni odjemalec« pomeni odjemalca, ki lahko kupuje plin od dobavitelja po lastni izbiri;
71. »upravičeni stroški« so stroški, ki jih operaterju sistema na podlagi metodologije iz 104. člena tega zakona določi in prizna agencija;
72. »vertikalno integrirano podjetje« pomeni podjetje ali skupino podjetij plinskega gospodarstva, v katerih lahko nadzor iz 21. točke tega člena izvaja neposredno ali posredno ista oseba ali iste osebe, in v katerih podjetje ali skupina podjetij opravlja vsaj eno od dejavnosti prenosa, distribucije, utekočinjanja zemeljskega plina ali skladiščenja in vsaj eno od dejavnosti pridobivanja ali dobave plina;
73. »virtualna točka« je navidezna točka med vstopnimi in izstopnimi točkami prenosnega sistema, v kateri se šteje, da so podjetja plinskega gospodarstva in končni odjemalci v Republiki Sloveniji izvedli vse transakcije s količinami plina;
74. »vstopne točke« prenosnega sistema so točke, v katerih je prenosni sistem v Republiki Sloveniji povezan s prenosnimi sistemi v sosednjih državah, drugimi prenosnimi sistemi v Republiki Sloveniji ali dobavnimi viri, skladišči in terminali za utekočinjen zemeljski plin v Republiki Sloveniji;
75. »zaprta pogodba« je pogodba o dobavi plina, v kateri je količina dobavljenega plina v ustreznem času fiksno določena za vsak obračunski interval in za katero se šteje, da je bila v celoti izvedena;
76. »zanesljivost« pomeni zanesljivost oskrbe s plinom in tehnično varnost;
77. »zaprt distribucijski sistem« je od distribucijskega sistema v lokalni skupnosti izločen distribucijski sistem, namenjen distribuciji plina na geografsko zaokroženem industrijskem ali poslovnem območju ali območju za skupne storitve in ki praviloma ne oskrbuje gospodinjskih odjemalcev na tem območju ter je priključen neposredno na prenosni sistem na izstopni točki.

14. člen

(skupna kontaktna točka)

(1) Agencija gospodinjskim odjemalcem na enem mestu omogoči dostop do informacij glede njihovih pravic, veljavnih predpisov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil in načinov obravnave pritožb iz 17. člena tega zakona, ki so jim na voljo v primeru spora z dobaviteljem ali operaterjem distribucijskega sistema (v nadaljnjem besedilu: skupna kontaktna točka).

(2) V skupni kontaktni točki agencija zagotovi dostop najmanj do informacij o:

1. načinov obravnave pritožb iz 17. člena tega zakona;
2. veljavnih tarifah omrežnine ter splošno veljavnih pogojih v zvezi z uporabo omrežja;
3. primerjavi veljavnih cenikov ponudnikov plina za gospodinjske in male poslovne odjemalce;
4. načinu pridobitve podatkov o njihovi porabi;
5. pravici do menjave dobavitelja;
6. pravicah do oskrbe s plinom določene kakovosti po razumni ceni v skladu z veljavnimi predpisi in splošnimi akti;
7. pravici do nujne oskrbe iz 18. člena tega zakona.

(3) Dobavitelji morajo za izvajanje nalog iz 3. točke prejšnjega odstavka na elektronski način, ki ga s splošnim aktom določi agencija, najpozneje z začetkom uporabe spremenjene cene predložiti agenciji podatke o spremenjeni ceni.

(4) Agencija s splošnim aktom določi način elektronskega pošiljanja podatkov za izvajanje nalog iz 3. točke drugega odstavka tega člena, v katerem določi sistem za predložitev podatkov o cenah in način uporabe sistema ali določi obliko za elektronsko pošiljanje podatkov.

83. člen

(izravnava odstopanj)

(1) Uporabnik sistema mora zagotoviti izravnavo količinskih odstopanj odjema in oddaje plina v okviru obračunskega intervala (v nadaljnjem besedilu: izravnavna odstopanj) s sklenitvijo bilančne pogodbe ali vključitvijo odjemnega ali prevzemnega mesta v bilančno skupino s sklenitvijo odprte pogodbe.

(2) Dobavitelj plina, ki dobavlja plin v prenosni sistem v Republiki Sloveniji, mora skleniti bilančno pogodbo, s katero oblikuje bilančno skupino.

(3) Nosilec bilančne skupine sklene bilančno pogodbo ter izvaja napovedi odjema in oddaje plina v prenosni sistem za člane bilančne skupine za vsak obračunski interval, pri čemer so vključene tudi vse transakcije na virtualni točki, operater prenosnega sistema pa nosilcu bilančne skupine obračunava odstopanja med odjemom in oddajo plina za bilančno skupino.

(4) Nosilec bilančne skupine mora operaterju prenosnega sistema napovedati količine plina za bilančno skupino na posamezni vstopni točki v prenosni sistem, in sicer ločeno za posamezno pogodbo o dobavi, v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili. Za uporabnika sistema v bilančni skupini na izstopni točki iz prenosnega sistema mora nosilec bilančne skupine operaterju prenosnega sistema napovedati količine plina v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili in ločeno za posamezno pogodbo o dobavi, če:

- je izstopna točka povezana s prenosnim sistemom v sosednji državi,
- za posamezno izstopno točko v Republiki Sloveniji obstaja več kakor ena pogodba o dobavi ali
- je pogodbeni zmožljivost za posamezno izstopno točko v Republiki Sloveniji, na katero je priključen končni odjemalec, pomembna za nemoteno delovanje prenosnega sistema.

(5) Operater prenosnega sistema mora v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili preveriti usklajenost napovedi fizičnih in navideznih tokov plina iz prejšnjega odstavka. Če operater prenosnega sistema ugotovi, da napovedi odjema in oddaje niso skladne, napovedi zavrne. Zavrnenih napovedi uporabniki sistema ne smejo izvesti.

(6) Nosilec bilančne skupine mora vzpostaviti in voditi evidenco odjemnih in prevzemnih mest, ki neposredno ali posredno pripadajo njegovi bilančni skupini, in podatke redno pošiljati v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili operaterju sistema, na čigar omrežju so pripadajoča odjemna ali prevzemna mesta. Evidenco in podatke iz prejšnjega stavka mora voditi in pošiljati nosilec bilančne skupine, organizirane po strukturi bilančne skupine in bilančnih podskupin.

(7) Operaterji distribucijskih sistemov predložijo operaterju prenosnega sistema in nosilcu bilančne skupine potrebne podatke za izvedbo obračuna odstopanj med odjemom in oddajo plina na prenosnem sistemu ločeno po bilančnih skupinah in podskupinah na distribucijskem sistemu. Pri tem so posebej po bilančnih skupinah navedeni podatki o prevzemu plina v distribucijski sistem prek prevzemnih mest na distribucijskem sistemu.

(8) Podrobnejša pravila o izravnavi odstopanj, ki so objektivna, pregledna in nediskriminatorna, določi operater prenosnega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih.

(odklop po predhodnem obvestilu)

(1) Operater sistema odklopi uporabnika sistema na posameznem odjemnem ali prevzemnem mestu po predhodnem obvestilu, če ta v roku, določenem v obvestilu, ne izpolni svoje obveznosti, in sicer če uporabnik sistema:

1. moti dobavo plina drugim uporabnikom sistema;
2. odreče ali onemogoči osebam, ki imajo pooblastilo operaterja sistema, dostop do vseh delov priključka, zaščitnih in merilnih naprav ter energetskih objektov, naprav ali napeljav, kadar obstaja sum, da te naprave povzročajo motnje;
3. omogoči prek svojih energetskih naprav priključitev energetskih naprav drugih uporabnikov sistema;
4. na opomin operaterja sistema ne zniža odjema ali oddaje količine plina na dogovorjeno vrednost v zahtevanem roku;
5. na opomin operaterja sistema ne prilagodi oddaje plina v skladu z zahtevanimi parametri kakovosti plina;
6. onemogoča pravilno registriranje obračunskih količin in drugih parametrov plina;
7. uporablja ali oddaja plin brez zahtevanih ali dogovorjenih merilnih naprav ali mimo njih;
8. ne plača odstopanj ali omrežnine za uporabo sistema v roku, določenem v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili;
9. v roku, ki ga določi operater sistema ali pristojni inšpekcijski organ, ne odstrani ali ne zniža do dovoljene meje motenj, ki jih povzročajo njegovi objekti, naprave ali napeljave ali odjemalci, ali ne izpolni predpisanih tehničnih zahtev;
10. nima vsaj ene veljavne pogodbe o dobavi plina na določenem odjemnem ali prevzemnem mestu ali dobavitelj pisno ne obvesti operaterja, da je dobavitelj ali končni odjemalec ali proizvajalec odstopil od pogodbe o dobavi plina na določenem odjemnem ali prevzemnem mestu uporabnika sistema.

(2) Operater distribucijskega sistema ne sme odklopiti ranljivega odjemalca iz razloga iz 8. ali 9. točke prejšnjega odstavka, če so izpolnjeni pogoji za nujno oskrbo iz 18. člena tega zakona.

(3) Dobavitelj, ki je odstopil od pogodbe o dobavi, ali dobavitelj, ki mu je končni odjemalec ali proizvajalec sporočil, da odstopa od pogodbe o dobavi, operaterja distribucijskega sistema obvesti o odstopu najpozneje zadnji delovni dan znotraj odpovednega roka.

(4) Če dobavitelj odstopi od pogodbe o dobavi iz razlogov na strani končnega odjemalca ali proizvajalca, je zavezanec za plačilo vseh stroškov, ki iz tega naslova nastanejo operaterju distribucijskega sistema, končni odjemalec ali proizvajalec.

(5) V primeru odstopa od pogodbe o dobavi s strani dobavitelja ali uporabnika sistema, ki je končni odjemalec, operater distribucijskega sistema odjemno mesto, ki je predmet te pogodbe o dobavi, izključi iz bilančne skupine dosedanjega dobavitelja v 21 dneh od obvestila dobavitelja ne glede na to, ali je operater distribucijskega sistema dejansko izvedel odklop v skladu s tem členom. Operater distribucijskega sistema zaključni odčitek merilne naprave opravi najpozneje v petih delovnih dneh pred ali po dnevu izključitve iz bilančne skupine dosedanjega dobavitelja ali zadnjem dnevu dobave, če je že prej urejena zamenjava dobavitelja ali sklenjena nova pogodba o dobavi z obstoječim dobaviteljem.

(6) Dobavitelj, ki je odstopil od pogodbe o dobavi zaradi neplačila stroškov dobavljenega plina, lahko do odčitka zaključnega stanja merilne naprave, ki ga opravi operater distribucijskega sistema, z enostransko izjavo odstop prekliče.

(7) Operater distribucijskega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih iz 90. člena tega zakona podrobneje določi obveznosti in postopek ravnanja operaterja distribucijskega sistema in dobavitelja v

primeru odstopa od pogodbe o dobavi s strani dobavitelja, končnega odjemalca ali proizvajalca ter vrste stroškov iz četrtega odstavka tega člena.

(8) Operater sistema gospodinjskega odjemalca o odklopu obvesti vsaj deset dni vnaprej, poslovnega odjemalca in proizvajalca pa vsaj osem dni vnaprej.

116. člen

(imenovanje pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU)

(1) Pristojni organ je agencija.

(2) Agencija lahko posebne naloge iz drugega odstavka 3. člena Uredbe 2017/1938/EU prenese na druge organe.

117. člen

(zaščiteni odjemalci)

(1) Zaščiteni odjemalci iz 5. točke 2. člena Uredbe 2017/1938/EU so poleg gospodinjskih odjemalcev, ki so priključeni na distribucijski sistem, tudi:

- distributerji toplote za daljinsko ogrevanje v napravah, ki ne morejo preiti na drugo gorivo ali vir toplote kot plin, v obsegu, kolikor dobavljajo toploto gospodinjskim odjemalcem in osnovnim socialnim službam, razen izobraževalnim ali javnoupravnim službam;
- osnovne socialne službe, ki so priključene na distribucijski ali prenosni sistem in niso izobraževalne ali javnoupravne službe.

(2) Osnovne socialne službe iz prejšnjega odstavka so izvajalci zdravstvene dejavnosti, dijaški in študentski domovi ter izvajalci socialnovarstvenih storitev institucionalnega varstva, vsi s stalno ali začasno nastanitvijo varovancev, ter zapori.

(3) Solidarnostno zaščiteni odjemalci iz 6. točke 2. člena Uredbe 2017/1938/EU so zaščiteni odjemalci iz prvega odstavka tega člena.

(4) V sporih, ali je oseba zaščiteni odjemalec, odloča agencija po postopku, ki ga predpisuje zakon, ki ureja agencijo.

(5) Operater sistema vodi evidenco odjemnih mest in na podlagi svojih podatkov in podatkov končnih odjemalcev evidentira, katera odjemna mesta oskrbujejo zaščitene odjemalce in solidarnostno zaščitene odjemalce iz tega člena. Odjemalec mora o vsakokratni spremembi podatka o odjemnem mestu za zaščitene in solidarnostno zaščitene odjemalce to sporočiti operaterju sistema najpozneje v 30 dneh od spremembe na obrazcu, ki ga pripravi operater sistema in objavi na svoji spletni strani.

(6) Odjemno mesto, prek katerega se oskrbuje s plinom zaščiteni odjemalec, je v evidenci odjemnih mest označeno z ločeno oznako »Z«. Operater sistema odjemalcem in njihovim dobaviteljem brezplačno zagotovi podatek o tem, ali je odjemalec zaščiteni odjemalec.

(7) Odjemalci, razen gospodinjskih odjemalcev, morajo operaterju sistema, na čigar sistem so priključeni, sporočiti podatke o svojih plinskih napravah zaradi izvedbe ukrepa neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina iz 119. člena tega zakona. Če podatki niso sporočeni, operater sistema odloči na podlagi podatkov, ki jih ima na razpolago, in splošnih značilnostih plinskih naprav posamezne vrste odjemalca. Obrazce za sporočanje podatkov o plinskih napravah pripravijo operaterji sistema in jih objavijo na svoji spletni strani.

118. člen

(nujni ukrepi za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe)

(1) Pristojni organ v skladu z Uredbo 2017/1938/EU za področje zagotavljanja zanesljivosti oskrbe s plinom pripravi oceno tveganj in sprejme načrt preventivnih ukrepov in načrt za izredne razmere. Oba načrta pristojni organ objavi na svoji spletni strani. Normativna dela obeh načrtov, ki vsebujeta obveznosti podjetij plinskega gospodarstva in odjemalcev, sta splošna akta pristojnega organa za izvajanje javnih pooblastil in ju objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Če je zaradi obsega in trajanja motenj pri oskrbi s plinom ali drugih okoliščin ogrožena zanesljiva oskrba s plinom v Republiki Sloveniji, pristojni organ ukrepa v skladu z 11. členom Uredbe 2017/1938/EU in načrtom za izredne razmere iz 8. člena Uredbe 2017/1938/EU ter razglasi eno izmed opredeljenih stopenj krize.

(3) V primeru motenj pri oskrbi s plinom iz prejšnjega odstavka morajo operaterji sistema storiti vse, da ob varnem obratovanju sistema omogočajo prenos in distribucijo plina za dobavo odjemalcem, dokler je to mogoče. Dobavitelji plina v Slovenijo morajo aktivno sodelovati med seboj, s pristojnim organom in operaterji sistemov pri iskanju rešitev za zagotavljanje oskrbe s plinom odjemalcev v Sloveniji.

(4) Za zagotovitev cilja iz prejšnjega odstavka morajo operaterji sistema pripraviti načrt nujnih ukrepov, ki mora vsebovati okoliščine za uporabo nujnih ukrepov ter način, čas in obseg njihove izvedbe ter biti usklajen z načrtom za izredne razmere, ki ga sprejme pristojni organ. Ukrepi morajo biti nediskriminatorni in pregledni ter smejo prizadeti odjemalce le toliko, kolikor je potrebno, da se zagotovi zanesljiva oskrba. Načrt nujnih ukrepov mora operater sistema objaviti na svoji spletni strani in ga poslati pristojnemu organu. Operater sistema mora o vsakem primeru izvedbe nujnih ukrepov nemudoma obvestiti pristojni organ.

(5) Pristojni organ v skladu s 13. členom Uredbe 2017/1938/EU ter postopki in ukrepi iz načrta za izredne razmere določi ukrepe, ki jih morajo izpolniti podjetja plinskega gospodarstva, da bi se zagotovila oskrba odjemalcev plina, še posebej zaščitenih odjemalcev. Pristojni organ in podjetja plinskega gospodarstva neposredno in preko sredstev javnega obveščanja pozivajo odjemalce k varčevanju s plinom in prostovoljnemu zmanjšanju odjema plina.

(6) V načrtu za izredne razmere se predvidi ukrep prostovoljnega in neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema za primer, ko zaradi obsega in trajanja motenj pri oskrbi s plinom podjetjem plinskega gospodarstva ne uspe zagotoviti oskrbe odjemalcev plina.

119. člen

(neprostovoljni ukrepi pri zagotavljanju oskrbe s plinom)

(1) V primeru neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina morajo nosilci bilančnih skupin in podjetja plinskega gospodarstva ne glede na svoje pogodbene obveznosti v razmerju do dobaviteljev, uporabnikov sistema in odjemalcev v skladu z načrtom za izredne razmere in navodili pristojnega organa zmanjšati ali prekiniti odjem plina na odjemnih mestih posameznih vrst odjemalcev ali njihovih plinskih naprav.

(2) Vrstni red zmanjšanja ali prekinitve odjema plina posameznim vrstam odjemalcev glede na njihove plinske naprave določi pristojni organ v načrtu za izredne razmere, pri čemer mora upoštevati način uporabe plina pri posamezni vrsti odjemalcev, nujnost odjema plina za zagotavljanje življenja in zdravja ljudi, vrsto in obseg škode, ki jo pri posamezni vrsti odjemalcev povzroči zmanjšanje ali prekinitve odjema plina, ter način merjenja porabe plina.

(3) Pristojni organ ukrep neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema v skladu z načrtom za izredne razmere uvede z generalno odločbo, ki jo vroči operaterjem sistema, in ukrep objavi na svoji spletni strani ter v sredstvih javnega obveščanja. V odločbi pristojni organ, v skladu z določbami načrta

za izredne razmere, določi obveznost zmanjšanja ali prekinitve odjema plina v deležu odjema ali v celoti za posamezno skupino odjemalcev glede na vrsto odjema plina iz načrta za izredne razmere in čas začetka izvajanja te obveznosti. Za izdajo odločbe se uporabljajo določbe o nujnih ukrepih v javnem interesu iz zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(4) Operater sistema odločbo pristojnega organa iz prejšnjega odstavka predloži odjemalcem na sistemu v njegovem upravljanju, na katere se glede na vrsto odjema plina iz sistema odločba nanaša. Operater sistema o vsebini odločbe obvesti tudi dobavitelje plina tem odjemalcem. Operater sistema odločbo pošlje z uporabo elektronske komunikacije.

(5) Operater sistema vodi sproti posodobljen seznam odjemalcev po skupinah glede na vrsto odjema plina iz načrta za izredne razmere. Operater sistema za odjemalce v skupinah in za posamezno skupino ter pripadajočo bilančno skupno spremlja dnevni odjem plina od razglasitve katere koli stopnje izrednih razmer iz načrta za izredne razmere. Operater sistema v času izvajanja ukrepa neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema o dnevnem odjemu skupine sproti poroča operaterju prenosnega sistema in pristojnemu organu v časovnih intervalih, ki jih določi pristojni organ.

120. člen

(upravljanje kriznega plina)

(1) Krizni plin je namenjen oskrbi odjemalcev, ki v skladu z drugim in tretjim odstavkom prejšnjega člena še nimajo obveznosti zmanjšati ali prekiniti odjema plina. Operater prenosnega sistema krizni plin uporabi za izravnavo odstopanj nosilcev bilančnih skupin, ki oskrbujejo preostale skupine odjemalcev glede na predvidene ukrepe neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema.

(2) Nosilec bilančne skupine, katerega plin je bil v okviru izrednih ukrepov neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema sproščen kot krizni plin in uporabljen za oskrbo odjemalcev druge bilančne skupine ali je bil v okviru neprostovoljnih ukrepov solidarnostnega mehanizma pri oskrbi s plinom prodan sosednji državi članici, je skupaj s prizadetimi člani bilančne skupine upravičen do plačila za krizni plin.

(3) Nosilec bilančne skupine, ki mu v času izrednih razmer skupaj z nosilci bilančnih podskupin ne uspe dobaviti plina svojim odjemalcem in je za odjemalce iz njegove bilančne skupine potrebna izravnavo s kriznim plinom, mora plačati za izravnavo s kriznim plinom.

(4) Cena za krizni plin je za obdobje, za katero velja odločba pristojnega organa, določena kot:

- cena plina, ki jo na podlagi sprejete metodologije za izračun nadomestila in metodologije za izračun cene plina iz desetega odstavka tega člena določi agencija in velja v primeru odločitve pristojnega organa, dokler veljajo ukrepi neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina v skladu z načrtom za izredne razmere ali

- strošek za solidarnostni plin iz prve alineje prvega odstavka 122. člena tega zakona, če pride do nakupa solidarnostnega plina.

(5) Bilančne pogodbe morajo vsebovati tudi določbe glede izvajanja izravnave med izrednimi razmerami in ukrepi neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina. Operater prenosnega sistema med izrednimi razmerami in ukrepi neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina nosilcu bilančne skupine obračunava odstopanja med odjemom in oddajo plina za bilančno skupino z upoštevanjem cene kriznega plina.

(6) Operater prenosnega sistema finančne transakcije za krizni plin izvaja prek skrbniškega računa. Plačila nosilcem bilančnih skupin iz skrbniškega računa operater prenosnega sistema izvaja tekoče, ko so sredstva za ta namen na skrbniškem računu na voljo.

(7) Podrobnejša pravila o izravnavi odstopanj s kriznim plinom med izrednimi razmerami in ukrepi neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina, ki so objektivna, pregledna in nediskriminatorna, določi operater prenosnega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih.

(8) Končni odjemalec, ki mu je bil zmanjšan ali prekinjen odjem plina zaradi ukrepov iz prvega odstavka 119. člena tega zakona, je v primeru, da mu je s tem nastala škoda, upravičen do nadomestila te škode, in sicer največ do višine, ki se določi v skladu z metodologijo za izračun nadomestila ob neprostovoljnem zmanjšanju ali prekinitvi odjema iz desetega odstavka tega člena. Končni odjemalec lahko upravičeno nadomestilo zahteva od svojega dobavitelja plina.

(9) Nosilec bilančne skupine skupaj z nosilci bilančnih podskupin vzpostavi sistem obravnave vlog in izplačila upravičenega nadomestila iz prejšnjega odstavka končnim odjemalcem v bilančni skupini.

(10) Metodologijo za izračun nadomestila in cene plina ob neprostovoljnem zmanjšanju ali prekinitvi odjema plina pripravi in s splošnim aktom sprejme agencija. Agencija pri pripravi metodologije za izračun nadomestila upošteva različne skupine odjemalcev, možne stroške zaradi zmanjšanja ali prekinitve odjema plina in druge posebne prvine posamezne skupine končnih odjemalcev. Agencija pri pripravi metodologije za izračun cene plina ob neprostovoljnem zmanjšanju ali prekinitvi odjema plina upošteva cene plina za izravnavo v Republiki Sloveniji in v sosednjih dosegljivih plinskih vozliščih ter tveganja in stroške pri zagotavljanju dobave izravnalnega plina.

(11) Med izrednimi razmerami in v primeru izvedbe ukrepov neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina nobeno podjetje plinskega gospodarstva, uporabnik sistema ali odjemalec ne more zahtevati izpolnitve obveznosti iz pogodbe ali povračila škode iz tega naslova (razen nadomestila iz osmega odstavka tega člena), ki jo ima z drugim subjektom na trgu, ki je v neskladju z odrejenimi ukrepi pristojnega organa, ki jih odredi v skladu z določbami in postopki iz načrta za izredne razmere.

(12) Morebitni stroški operaterja sistema, ki nastanejo med izrednimi razmerami zaradi izvedbe ukrepov neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina, se štejejo za upravičene nenadzorovane stroške operaterja sistema.

121. člen

(solidarnostni ukrepi za pomoč med državami članicami EU pri oskrbi s plinom)

(1) Solidarnostna pomoč med državami članicami EU pri oskrbi s plinom se izvaja v skladu s 13. členom Uredbe 2017/1938/EU in z dvostranskimi sporazumi, sklenjenimi v skladu z Uredbo 2017/1938/EU. Pristojni organ v načrtu za izredne razmere določi podrobnejši način izvajanja meddržavne solidarnostne pomoči med državami članicami EU in morebitne dodatne ukrepe, potrebne za izvajanje te pomoči. O načinu izvajanja solidarnostne pomoči se lahko dogovori tudi s pristojnimi organi sosednjih držav, s katerimi ima Republika Slovenija sklenjene dvostranske sporazume iz tega odstavka.

(2) Nosilci bilančnih skupin se v okviru postopkov solidarnostne pomoči na poziv pristojnega organa odzovejo z dodatno prostovoljno ponudbo plina za izvedbo predvidenih postopkov solidarnostne pomoči, v katero so vključeni vsi dejanski in možni stroški takšne ponudbe, vključno z možnimi nadomestili končnim odjemalcem za škodo zaradi omejevanja ali prekinitve dobave plina.

(3) Če je za zagotavljanje solidarnostne pomoči za oskrbo solidarnostno zaščitenih odjemalcev v sosednji državi članici EU treba izvesti ukrep neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema, se uporabljajo določbe 119. in 120. člena tega zakona.

(4) Operater prenosnega sistema za namen izvedbe postopkov solidarnostne pomoči med državami članicami izvaja naloge iz načrta za izredne razmere in naloge na podlagi navodil pristojnega organa, poleg tega pa:

- sproti ocenjuje stanje in raven oskrbe s plinom in tehnične možnosti varnega prenosa plina v povezavi s postopki solidarnostne pomoči;

- upravlja sredstva iz četrtega odstavka 122. člena tega zakona in druga sredstva na skrbniškem računu, tako da izvaja potrebne transakcije s temi sredstvi v okviru postopkov solidarnostne pomoči nakupa in prodaje plina ter ukrepov iz tega, 119. in 122. člena tega zakona;
- izvaja prevzem in predajo solidarnostnega plina na mejni točki s prenosnim plinovodnim sistemom sosednje države za namen solidarnostne pomoči;
- v skladu z navodilom pristojnega organa izvede nakup ali prodajo solidarnostnega plina za namen izvedbe solidarnostne pomoči iz prvega odstavka tega člena na mejni povezovalni točki s prenosnim sistemom sosednje države članice EU.

(5) V primeru razglasitve krize pri oskrbi s plinom na ravni izrednih razmer v skladu z Uredbo 2017/1938/EU ministrstvo obvesti sekretariat Sveta za nacionalno varnost. Pristojni organ o kriznih razmerah in ukrepih ter solidarnostni pomoči obvešča zlasti ministrstvo, sekretariat Sveta za nacionalno varnost in javnost.

(6) Če Republika Slovenija zaprosi za solidarnostno pomoč pri oskrbi s plinom, krizna skupina v skladu z načrtom za izredne razmere oceni prejete ponudbe in predlaga pristojnemu organu odločitev o nakupu solidarnostnega plina.

(7) Če je Republika Slovenija zaprosena za solidarnostno pomoč pri oskrbi s plinom, krizna skupina skladno z načrtom za izredne razmere pripravi ponudbo in jo predloži pristojnemu organu. Pri tem upošteva dotedanje in takratne cene kriznega plina v skladu z metodologijo za izračun nadomestila in cene plina ob neprosto voljnem zmanjšanju ali prekinitvi odjema plina iz desetega odstavka 120. člena tega zakona. Po posvetovanju s krizno skupino pristojni organ predloži ponudbo pristojnemu organu sosednje države, ki je zaprosil za solidarnostno pomoč, in v skladu s petim odstavkom tega člena o tem obvesti sekretariat Sveta za nacionalno varnost.

(8) Pristojni organ v skladu z načrtom za izredne razmere pripravi predlog za odločitev vlade glede sprejema solidarnostne pomoči pri oskrbi s plinom. Ministrstvo pošlje predlog za nakup solidarnostnega plina vladi, ki odloči o sprejetju ali zavrnitvi ponudbe v okviru solidarnostne pomoči.

141. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

1. končnim odjemalcem plina ne pošlje energetskega kontrolnega seznama v skladu s predpisom iz drugega odstavka 12. člena tega zakona;
2. ne predloži agenciji za delovanje skupne kontaktne točke podatkov o spremenjeni ceni sklada s tretjim odstavkom 14. člena tega zakona;
3. sprejme splošne pogodbenne pogoje, katerih vsebina je v nasprotju s petim odstavkom 15. člena tega zakona;
4. na svoji spletni strani ne objavi splošnih pogodbenih pogojev in informacij o veljavnih cenah in tarifah za gospodinjske odjemalce in za male poslovne odjemalce plina v skladu s petim odstavkom 15. člena tega zakona;
5. spremembe splošnih pogodbenih pogojev o dobavi plina ne sporoči gospodinjskim odjemalcem ali malim poslovnim odjemalcem v skladu s šestim odstavkom 15. člena tega zakona;

6. ob spremembi cene plina, ki lahko pomeni povišanje plačila za plin odjemalca, ne obvesti končnega odjemalca o spremenjenih pogojih dobave in možnosti odpovedi pogodbe v skladu s šestim, sedmim in osmim odstavkom 15. člena tega zakona;
7. odjemalcu ne ponudi možnosti široke izbire načina plačila v skladu z devetim odstavkom 15. člena tega zakona;
8. zaračunava pavšalne stroške poslovanja dobavitelja v nasprotju z desetim odstavkom 15. člena tega zakona;
9. ne zagotovi sam ali skupaj z drugimi dobavitelji v okviru združenja postopka izvensodnega reševanja sporov s potrošniki v zvezi z dobavo plina gospodinjskim odjemalcem po tem zakonu pred neodvisnim izvajalcem izvensodnega reševanja sporov v skladu z drugim odstavkom 17. člena tega zakona;
10. ne omogoči izdaje enotnega računa v skladu s prvim odstavkom 89. člena tega zakona;
11. nima izdanih in objavljenih sistemskih obratovalnih navodil (četrti odstavek 90. člena tega zakona);
12. pred objavo sistemskih obratovalnih navodil ne pridobi soglasja v skladu s šestim odstavkom 90. člena tega zakona;
13. energetske objekti, naprave in napeljave pravne osebe ne izpolnjujejo predpisanih tehničnih normativov in standardov ter drugih pogojev, s katerimi se zagotavlja tehnična varnost obratovanja energetskih postrojev (prvi odstavek 91. člena tega zakona);
14. brez predhodnega obvestila in predhodnega soglasja operaterja sistema izvaja gradbena dela v varstvenem pasu plinovoda (tretji odstavek 91. člena tega zakona);
15. v nasprotju s prvim odstavkom 92. člena tega zakona brez soglasja za priključitev priključi svoje objekte, naprave in napeljave ali omogoči priključitev drugih objektov, naprav in napeljav na omrežje operaterja sistema;
16. o začasnem odklopu ne obvesti odjemalca v skladu s tretjim odstavkom 95. člena tega zakona;
17. odjemnega mesta ne izključi iz bilančne skupine dosedanjega dobavitelja v skladu s petim odstavkom 96. člena tega zakona;
18. ne priključi v roku 24 ur na svoje stroške odjemalca energije iz omrežja, kadar se ugotovi, da je bil neutemeljeno odklopljen (četrti odstavek 98. člena tega zakona);
19. ne predloži v revizijo in objavi računovodskih izkazov na način, ki ga določata prvi in drugi odstavek 100. člena tega zakona;
20. ne predloži agenciji letnega poročila v rokih iz tretjega odstavka 100. člena tega zakona;
21. kot nosilec bilančne skupine ne izpolni obveznosti do poplačila sredstev na skrbniški račun v skladu z drugim odstavkom 122. člena tega zakona;
22. ne hrani podatkov v zvezi s pravnimi posli o oskrbi s plinom in podatkov v zvezi z izvedenimi finančnimi instrumenti za trgovanje s plinom najmanj pet let ali agenciji, državnim organom, organom, pristojnim za varstvo konkurence, in Evropski komisiji pri izvajanju njihovih pristojnosti ne omogoči dostopa do teh podatkov (prvi odstavek 132. člena tega zakona);
23. drugim udeležencem na trgu s plinom ne da na voljo podatkov v skladu s splošnim aktom agencije iz tretjega odstavka 132. člena tega zakona.

(2) Z globo od 5.000 do 100.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz 15. točke prvega odstavka tega člena.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

V skladu s 143. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21) Vlada Republike Slovenije predlaga, da se predlog zakona obravnava po nujnem postopku, saj gre za spremembe in dopolnitve Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21), ki so nujne zato, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države zaradi spremenjenih pogojev poslovanja plinskega gospodarstva in predvsem zaradi povečanih tveganj v dobavni verigi zemeljskega plina. S predlogom zakona se rešuje situacija, ko odjemalec nenadoma ostane brez dobavitelja, oziroma ne utegne zamenjati dobavitelja do izpisa le tega iz bilančne sheme. Za takšne primere je smiselno, da se pri oskrbi s plinom uvede začasen servis oskrbe odjemalca, dokler ne pridobi novega dobavitelja, t.i. »nadomestno oskrbo«. Uvaja se tudi »osnovna oskrba« pri vseh dobaviteljih, ki bodo obvezno zagotavljali vsaj neko minimalno ponudbo za odjemno mesto z letno porabo plina do 100.000 kWh in za odjemna mesta, preko katerih se posredno s toploto oskrbujejo gospodinjstva iz skupne kotlovnice v njegovi lasti ali solastnini. Odgovornost ponudnikov plina je, da zagotavljajo plin (in s tem tudi ponudbo) tem odjemalcem.

VI. PRILOGE

/